

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Bitcoin, το ψηφιακό νόμισμα που άλλαξε την παραδοσιακή θεώρηση των νομισμάτων »

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΣΑΟΥΛΙΔΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής : ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΛΑΝΤΩΝΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης η συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ'οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τηρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της συγγραφέα/δημιουργού. Η συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση, βοήθεια και κυρίως για την ανεξάντλητη υπομονή τους .

Περίληψη:

Στόχος της παρούσας διατριβής ήταν να εξετάσει τα βασικά χαρακτηριστικά της χρήσης του Bitcoin και την επιρροή του στην αγορά και την οικονομία. Για τους σκοπούς αυτούς, ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε 121 παράγοντες και στελέχη της αγοράς (επενδυτές, ελεύθεροι επαγγελματίες, σύμβουλοι επενδύσεων, κτλ.) του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω διαδικτύου και ειδικότερα μέσα από την πλατφόρμα της Google. Η ανάλυση των δεδομένων περιλάμβανε τεχνικές όπως περιγραφικά μέτρα, παραμετρικά τεστ και ανάλυση συσχετίσεων.

Πρώτον, η έρευνα έδειξε ότι το Bitcoin ακόμα έχει σχετικά περιορισμένα πλεονεκτήματα που εμποδίζουν την ευρεία χρήση του. Ειδικότερα, το πιο σημαντικό του πλεονέκτημα είναι η ταχύτητα των συναλλαγών, το οποίο όμως θεωρήθηκε ως το μόνο σημαντικό όφελος της χρήσης του. Άλλα πλεονεκτήματα που αναφέρονται στη βιβλιογραφία όπως το χαμηλό κόστος συναλλαγών, η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό, η αδυναμία ελέγχου από έναν κεντρικό φορέα, η ευκολία χρήσης, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η δυνατότητα καλύτερου ελέγχου των χρημάτων, κτλ. δεν θεωρήθηκαν σημαντικά από τους συμμετέχοντες, αναδεικνύοντας τη γενικότερη αρνητική στάση των επαγγελματιών του χρηματοπιστωτικού τομέα απέναντι στο Bitcoin. Επίσης, επισημάνθηκαν σημαντικά μειονεκτήματα της χρήσης του Bitcoin όπως: 1) κενά στο νομικό πλαίσιο, 2) είναι ένα νόμισμα που ευνοεί την κερδοσκοπία και 3) είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.

Η αρνητική διάθεση για τη χρήση του Bitcoin είναι συνολικότερη και αποτυπώνεται στην περιορισμένη συχνότητα χρήσης του για οποιοδήποτε σκοπό (διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων, αγορά φυσικών αγαθών, επενδύσεις), στο σημαντικό έλλειμα γνώσεων (τεχνικών και μη) σχετικά με τη χρήση του και στα χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης απέναντι του. Παρόλο τις αρνητικές στάσεις των στελεχών του τραπεζικού τομέα υποστηρίχθηκε ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί καθώς και ότι η τιμή του θα συνεχίσει να παρουσιάζει ανοδικές τάσεις.

Η ανάλυση ακόμα έδειξε ότι οι στάσεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων διαφοροποιήθηκαν κυρίως με βάση την ηλικία και λιγότερο με βάση το φύλο. Το

εκπαιδευτικό επίπεδο και το επίπεδο του εισοδήματος δεν επηρέασαν τις αντιλήψεις τους. Σε γενικές γραμμές, τα άτομα νεαρής ηλικίας (18-30 ετών) έχουν υψηλότερο επίπεδο τεχνικών γνώσεων σχετικά με τη χρήση του Bitcoin και για αυτό τον λόγο έχουν και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στο να το χρησιμοποιήσουν.

Τέλος, βρέθηκε ότι οι πιο σημαντικοί παράγοντες εμπιστοσύνης απέναντι στο Bitcoin είναι η προστασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η ασφάλεια, η δυνατότητα ελέγχου των χρημάτων και η ευκολία χρήσης. Από τη άλλη πλευρά, η χρήση του Bitcoin, τόσο ως επενδυτικό προϊόν όσο και για διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων, επηρεάζεται από παράγοντες όπως: η ασφάλεια, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό και το γεγονός ότι το νόμισμα δεν ελέγχεται από έναν κεντρικό φορέα.

Abstract:

The aim of this dissertation was to examine the key features of Bitcoin use and its impact on the market and the economy in General. For these purposes, questionnaires were distributed to 121 managers and professionals (investors, freelancers, investment consultants, etc.) of the Greek financial system. The questionnaire was distributed through the Google platform. Data analysis included techniques such as descriptive measures, parametric tests and correlation analysis.

First, research has shown that Bitcoin still has relatively limited advantages that prevent its widespread use. In particular, its most important advantage is the speed of transactions, which, however, was considered the only significant benefit of its use. Other advantages mentioned in the literature such as low transaction costs, resistance to inflation, lack of control by a central body, ease of use, transparency in transactions, the ability to better control money, etc. were not considered important by the participants, highlighting the general negative attitude of financial professionals towards Bitcoin. In contrast, significant disadvantages of using Bitcoin were identified such as: 1) gaps in the legal framework, 2) it is a currency that favors speculation and 3) it is vulnerable to attacks by hackers.

The analysis also showed that the attitudes and views of the participants differed mainly on the basis of age and less on the basis of gender. The level of education and the level of income did not affect their perceptions. In general, young people (18-30 years old) have a higher level of technical knowledge about the use of Bitcoin and for this reason have more confidence in using it.

Finally, it was found that the most important factors of trust in Bitcoin are the protection of users' personal data, transparency in transactions, security, ability to control money and ease of use. On the other hand, the use of Bitcoin, both as an investment product and for cross-border money transfers, is influenced by factors such as: security, transparency in transactions, resistance to inflation and the fact that the currency is not controlled by a central organization.

Πίνακας Περιεχομένων

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	6
1.1 Σκοπός και ερευνητικοί στόχοι της εργασίας	6
1.2 Συμβολή της διατριβής	6
1.3 Στατιστικά στοιχεία σχετικά με το Bitcoin	7
1.4 Δομή της διατριβής	8
Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Επισκόπηση	10
2.1 Εισαγωγή	10
2.2 Το Bitcoin: περιγραφή και τρόπος λειτουργίας	10
2.3 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Bitcoin	13
2.4 Τα άλλα κρυπτονομίσματα	15
2.5 Από το παραστατικό χρήμα στο Bitcoin	17
2.6 Στάσεις και απόψεις των χρηστών απέναντι στο bitcoin (ανάλυση προηγούμενων ερευνών)	18
Κεφάλαιο 3: Ερευνητική μεθοδολογία	20
3.1 Εισαγωγή	20
3.2 Ερευνητική προσέγγιση	20
3.3 Ερευνητική μέθοδος και διαδικασία	21
3.4 Το ερωτηματολόγιο	22
3.5 Τρόπος ανάλυσης των δεδομένων	23
3.6 Ερευνητικοί περιορισμοί	24
Κεφάλαιο 4: Ανάλυση αποτελεσμάτων	25
4.1 Εισαγωγή	25
4.2 Δημογραφικά στοιχεία	25
4.3 Περιγραφικά μέτρα	26
4.4 Παραμετρικά Τεστ	30
4.4.1 Φύλο (T-τεστ)	30
4.4.2 Ηλικία (one-way ANOVA)	33
4.4.3 Μορφωτικό επίπεδο (one-way ANOVA)	38
4.4.4 Εισόδημα (one-way ANOVA)	42

4.5 Συσχετίσεις	45
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	50
5.1 Συμπεράσματα – Συζήτηση	50
5.2 Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες	52
Βιβλιογραφία:	53
Παραρτήματα	55

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1 Σκοπός και ερευνητικοί στόχοι της εργασίας

Οι ραγδαίες και συνεχείς εξελίξεις της τεχνολογίας έχουν επηρεάσει τους περισσότερους τομείς της οικονομικής και εμπορικής ζωής των σύγχρονων κοινωνιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η τεχνολογία επέτρεψε τη δημιουργία ψηφιακών νομισμάτων, θέτοντας έτσι τη βάση για την αλλαγή της παραδοσιακής θεώρησης του χρήματος. Ένα από τα πιο διαδεδομένα ψηφιακά νομίσματα είναι το Bitcoin, η εναλλακτική φύση του οποίου αποτυπώνεται και στον επίσημο ορισμό του: «ένα συναινετικό δίκτυο που παρέχει τη δυνατότητα ενός νέου συστήματος πληρωμών και μιας εντελώς νέας ψηφιακής μορφής χρημάτων». Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, σκοπός της παρούσας διατριβής είναι να εξετάσει τα βασικά χαρακτηριστικά της χρήσης του Bitcoin και την επιρροή του στην αγορά και την οικονομία. Ειδικότερα, και σε σχέση με τον προαναφερθέντα σκοπό, η εργασία προσέγγισε τους παρακάτω στόχους:

- Να εξετάσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης του Bitcoin σύμφωνα με τη γνώμη των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς στην Ελλάδα.
- Να διερευνήσει τις απόψεις και τις προθέσεις χρήσης των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς στην Ελλάδα σχετικά με το Bitcoin
- Να εξετάσει αν οι στάσεις και οι απόψεις των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς σχετικά με τη χρήση του Bitcoin διαφοροποιούνται ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, κτλ.)

1.2 Συμβολή της διατριβής

Τα αποτελέσματα της διατριβής αναμένεται να είναι χρήσιμα τόσο για τους επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος όσο και για το ευρύ κοινό, δεδομένου ότι θα «φωτίσουν» τα βασικά χαρακτηριστικά της χρήσης του Bitcoin. Οι καταναλωτές και οι επιχειρηματίες ενδιαφέρονται για την νέα μορφή συναλλαγών χωρίς μάλιστα κεντρικό έλεγχο. Στην αντίπερα όχθη οι Τράπεζες των κρατών και τα ίδια τα κράτη αντιλαμβάνονται τη δυναμική του. Κατά συνέπεια, αυτή ακριβώς η

δυναμική παρουσιάζει αυξανόμενο ερευνητικό ενδιαφέρον καθώς διαφαίνεται ότι τα ψηφιακά νομίσματα θα καθορίσουν στο μέλλον τις εξελίξεις στον τομέα των συναλλαγών.

1.3 Στατιστικά στοιχεία σχετικά με το Bitcoin

Τα βασικά στατιστικά στοιχεία που δείχνουν τη συνολική πορεία του Bitcoin είναι: 1) η τιμή του, 2) και ο όγκος συναλλαγών.

Όσον αφορά την τιμή του, τον τελευταίο χρόνο η τιμή του Bitcoin σημείωσε σημαντική άνοδο, πλησιάζοντας τα 60,000 \$ (βλέπε διάγραμμα 1.1).

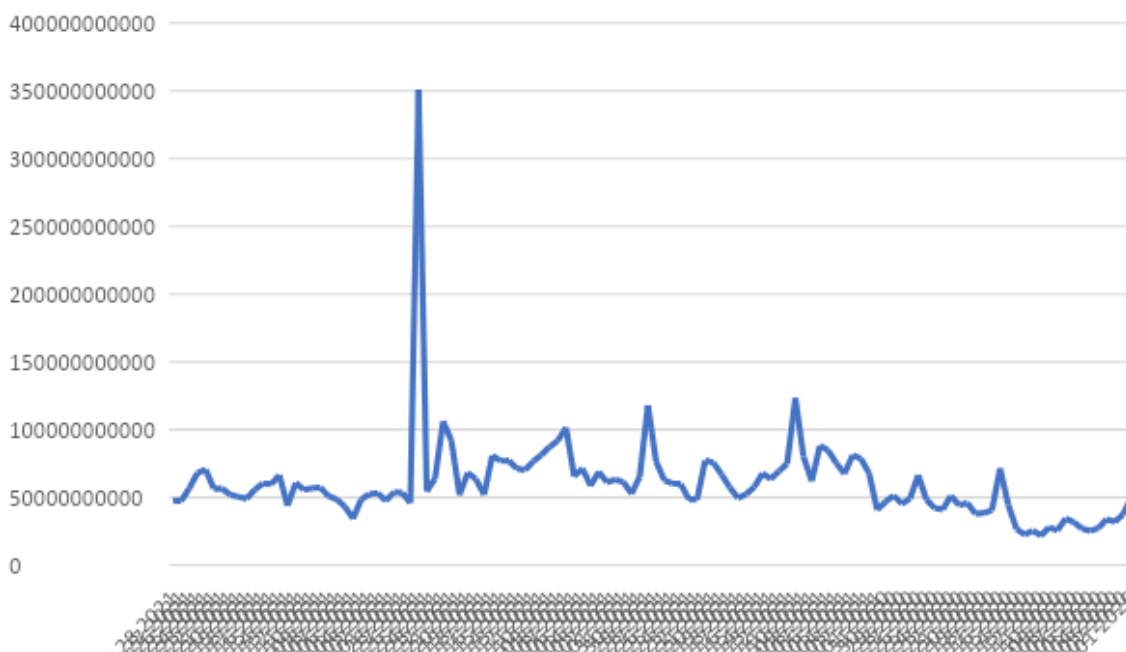

Διάγραμμα 1.1: Εξέλιξη της τιμής του Bitcoin τον τελευταίο έτος (30/3/2020-30/3/2021), Πηγή: <https://www.coindesk.com/price/bitcoin>

Και σε μακροοικονομική βάση όμως, η άνοδος της τιμής του ψηφιακού νομίσματος ήταν εντυπωσιακή, υποδεικνύοντας τη δυναμική του (βλέπε διάγραμμα 1.2). Τέλος, ο όγκος συναλλαγών το τελευταίο τρίμηνο κινείται πάνω από τα 50 δις \$ (διάγραμμα 1.3).

Διάγραμμα 1.2: Εξέλιξη της τιμής του Bitcoin από το 2014, Πηγή: <https://www.coindesk.com/price/bitcoin>

Διάγραμμα 1.3: Όγκος συναλλαγών του Bitcoin το τελευταίο 3μηνο (σε δις \$), Πηγή: <https://www.coindesk.com/price/bitcoin>

1.4 Δομή της διατριβής

Η παρούσα διατριβή έχει πέντε κεφάλαια με την εξής δομή.

Κεφάλαιο 2 – Βιβλιογραφική επισκόπηση: στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η ανάλυση της ακαδημαϊκής θεωρίας που είναι σχετική με το Bitcoin, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά του καθώς και τις προθέσεις χρήσης του.

Κεφάλαιο 3 – Ερευνητική μεθοδολογία: στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η ερευνητική μεθοδολογία της εργασίας. Ειδικότερα στο μέρος αυτό της διατριβής αναλύεται: η ερευνητική προσέγγιση, η ερευνητική μέθοδος και διαδικασία, το ερωτηματολόγιο, ο τρόπος ανάλυσης των δεδομένων και οι ερευνητικοί περιορισμοί της μελέτης.

Κεφάλαιο 4 – Ανάλυση αποτελεσμάτων: στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η στατιστική ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων που έγινε με το SPSS. Η ανάλυση περιλάμβανε μέτρα περιγραφικής στατιστικής, παραμετρικά τεστ και ανάλυση συσχετίσεων.

Κεφάλαιο 5 – Συμπεράσματα: τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της διατριβής καθώς και προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Επισκόπηση

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η βιβλιογραφική επισκόπηση της εργασίας. Το κεφάλαιο περιέχει πέντε παραγράφους στις οποίες περιγράφονται: η έννοια και ο τρόπος λειτουργίας του bitcoin, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του Bitcoin, μια σύντομη αναφορά των άλλων κρυπτονομισμάτων και των τρεχουσών τιμών τους, μια σύντομη αναδρομή από το παραστατικό χρήμα και τη μετάβαση στο Bitcoin, και οι στάσεις και οι απόψεις των χρηστών σχετικά με το bitcoin.

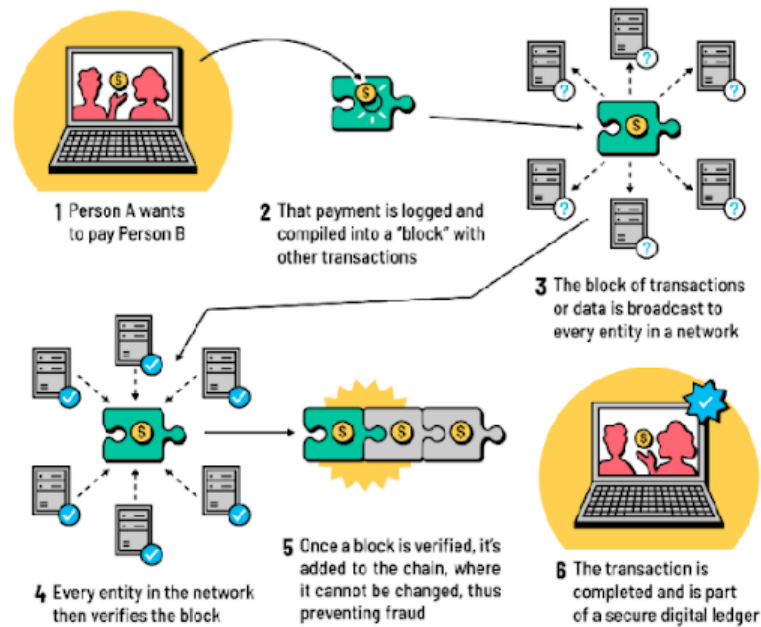
2.2 Το Bitcoin: περιγραφή και τρόπος λειτουργίας

Η ραγδαία εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών έχει επηρεάσει σχεδόν όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, επέφερε και σημαντικές αλλαγές στην παραδοσιακή θεώρηση των νομισμάτων, με τη δημιουργία του ψηφιακού νομίσματος Bitcoin. Ειδικότερα, και όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του, το Bitcoin είναι:

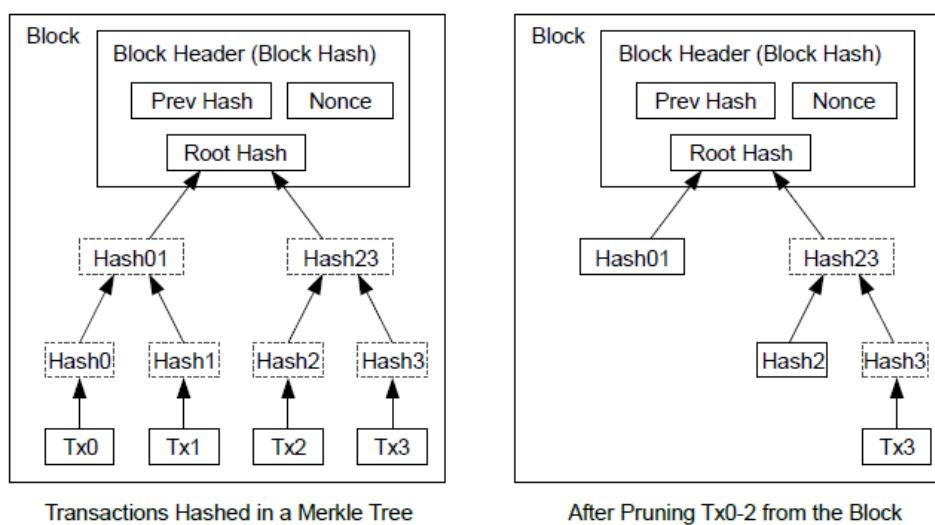
«...ένα συναινετικό δίκτυο που παρέχει τη δυνατότητα ενός νέου συστήματος πληρωμών και μιας εντελώς νέας ψηφιακής μορφής χρημάτων. Είναι το πρώτο αποκεντρωμένο δίκτυο πληρωμής μεταξύ ομότιμων (peer-to-peer) που λειτουργεί από τους χρήστες του χωρίς κεντρική αρχή ή μεσάζοντες. Από τη σκοπιά του χρήστη, το Bitcoin είναι λίγο πολύ σαν τα μετρητά χρήματα του Διαδικτύου» (<https://bitcoin.org>, 2021).

Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται με Bitcoin εξασφαλίζονται από τους κόμβους του δικτύου με κρυπτογράφηση και καταχωρούνται σε ένα δημόσια καταναμημένο ημερολόγιο χρησιμοποιώντας την τεχνολογία blockchain. Το blockchain είναι μια νέα τεχνολογία η οποία παρουσιάζεται ως μία δημόσια, μη δυνάμενη να τροποποιηθεί ως προς το ιστορικό της, διανεμημένη σειρά δεδομένων ομαδοποιημένων σε χρονικά αριθμημένα «τμήματα», τις «συστοιχίες» (Narayananetal., 2016). Η Garcia (2018) παραθέτει ένα από τα πιο αναλυτικά διαγράμματα σχετικά με τον τρόπο που λειτουργεί η τεχνολογία blockchain στις οικονομικές συναλλαγές. Πιο αναλυτικά, η διαδικασία αυτή περιέχει συγκεκριμένα βήματα που εμπεριέχουν την έγγραφη της

συναλλαγής σε ένα δίκτυο χρηστών το οποίο εγκρίνει τη συναλλαγή και τη προσθέτει στην αλυσίδα (βλέπε διαγράμματα 2.1 και 2.2). Με αυτό τον τρόπο, το σύνολο των χρηστών είναι υπεύθυνο για την έκκριση των συναλλαγών χωρίς να απαιτείται η διαμεσολάβηση ενός κεντρικού φορέα (π.χ. Κεντρική Τράπεζα).

Διάγραμμα 2.1: Η τεχνολογία blockchain και οι ψηφιακές συναλλαγές, Πηγή: Garcia (2018)

Διάγραμμα 2.2: Τρόπος λειτουργίας της τεχνολογίας blockchain, *Πηγή: Nakamoto (2008)*

Δημιουργός της τεχνολογίας blockchain, και κατ' επέκταση και του Bitcoin, ήταν ο Ιάπωνας Satoshi Nakamoto, ο οποίος θεωρείται ότι είναι μια αινιγματική φυσιογνωμία. Ειδικότερα, πολλοί πιστεύουν ότι πρόκειται για ψευδώνυμο πίσω από το οποίο βρίσκεται μια ομάδα προγραμματιστών (Economist, 2015). Συνοψίζοντας, τα βασικά χαρακτηριστικά του bitcoin παρουσιάζονται στον πίνακα 2.1:

Πίνακας 2.1: Τα βασικά χαρακτηριστικά του Bitcoin

	₿
Σύμβολο	
Υποδιαιρέσεις	
$\frac{1}{1000}$	millibitcoin
$\frac{1}{100000000}$	satoshi
Δημιουργός	Satoshi Nakamoto
Αρχική κυκλοφορία	9/1/2009

Πηγή: <https://bitcoin.org>

Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του κρυπτονομίσματος, το bitcoin επειδή είναι αποκεντρωμένο, χρειάζεται τη συνεισφορά τυχαίων υπολογιστών από όλον τον πλανήτη για να επιβεβαιώσει τις συναλλαγές που γίνονται παγκοσμίως. Αυτή η διαδικασία απαιτεί συνολικά τεράστια υπολογιστική δύναμη. Νέα bitcoin εκδίδονται κάθε δέκα λεπτά τα οποία δίνονται ως ανταμοιβή σε αυτούς που συνεισφέρουν στην επιβεβαίωση των συναλλαγών, ανάλογα με τη συνεισφορά του καθενός. Αυτοί που επιβεβαιώνουν συναλλαγές ώστε να εισπράξουν κάποια ανταμοιβή ονομάζονται miners και η διαδικασία mining, αντίστοιχα.

Σε συμφωνία με τα παραπάνω και περιγράφοντας περιεκτικά τη λειτουργία του bitcoin, οι Meiklejohn et al (2016, σελ. 87) σημειώνουν ότι: «Εν συντομία, ένα bitcoin μπορεί να θεωρηθεί ως μια αλυσίδα συναλλαγών από έναν ιδιοκτήτη στον άλλο, όπου οι ιδιοκτήτες αναγνωρίζονται από ένα δημόσιο κλειδί που χρησιμεύει ως ψευδώνυμο.

Δηλαδή, οι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε αριθμό διευθύνσεων και η δραστηριότητά δεν συνδέεται εγγενώς με την πραγματική τους ταυτότητα».

Εν κατακλείδι, μπορεί να ειπωθεί ότι το κρυπτό-νόμισμα Bitcoin αλλάζει ή/και επηρεάζει σημαντικά την παραδοσιακή θεώρηση που υπάρχει για τα νομίσματα, μεταβιβάζοντας στους χρήστες τον έλεγχο της κυκλοφορίας του και εν μέρει εκδημοκρατίζοντας τις νομισματικές και οικονομικές συναλλαγές. Από την άλλη πλευρά, όμως, αυτή η πραγματικότητα ελλοχεύει και μια σειρά από κινδύνους (βλέπε επόμενη παράγραφο).

2.3 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Bitcoin

Παρόλο τη σχετικά σύντομη κυκλοφορία του bitcoin, στη βιβλιογραφία υπάρχουν αρκετές αναφορές σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του. Στον πίνακα 2.2 παρουσιάζονται τα πιο βασικά:

Πίνακας 2.2: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Bitcoin

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ταχύτητα συναλλαγών: οι συναλλαγές μεταξύ των χρηστών πραγματοποιούνται άμεσα και ανακοινώνονται σε όλο το δίκτυο.	Έλλειψη ανωνυμίας: Οι Reid και Harrigan (2013) υποστηρίζουν ότι οι συναλλαγές Bitcoin, δεν είναι εντελώς ανώνυμες. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με τον χρήστη στο δημόσιο κλειδί της κρυπτογράφησης, το Bitcoin απολαμβάνει καλύτερο βαθμό απορρήτου από ό, τι σε άλλες παραδοσιακές υπηρεσίες ψηφιακής μεταφοράς χρημάτων. Όμως, οι στατιστικές τεχνικές και η ανάλυση μοτίβων μπορούν να αποκαλύψουν έως και το 60% της ταυτότητας των χρηστών Bitcoin (Dumitrescu, 2017).
Κόστος συναλλαγών: το κόστος των συναλλαγών μεταξύ των χρηστών είναι	Ασφάλεια ιδιωτικών κλειδιών: σε περίπτωση που ο χρήστης χάσει τα

ιδιαίτερα χαμηλό (περίπου στα 5 λεπτά του ευρώ)

Προστασία προσωπικών δεδομένων: ο κίνδυνος υφαρπαγής είναι ιδιαίτερα χαμηλός. Οι χρήστες Bitcoin διατρέχουν κίνδυνο μόνο εάν οι hackers έχουν πρόσβαση στις προσωπικές τους πληροφορίες.

Φορητότητα: το ψηφιακό νόμισμα μπορεί να μεταφερθεί παντού και εύκολα. Το μόνο που χρειάζεται είναι οι κωδικοί πρόσβασης.

Ανθεκτικότητά στον πληθωρισμό: σύμφωνα με τον Dumitrescu (2017), το bitcoin δεν επηρεάζεται από τον πληθωρισμό, προσφέροντας έτσι μεγαλύτερη ασφάλεια και σταθερότητα στους χρήστες του σχετικά με την ανταλλακτική του αξία.

Διαφάνεια συναλλαγών: όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται με bitcoin είναι διαθέσιμες στους χρήστες με απόλυτη διαφάνεια. Έτσι το σύνολο των χρηστών εγγυάται τη διαφάνεια των συναλλαγών.

ιδιωτικά του κλειδιά χάνει και τον έλεγχο των bitcoin. Αυτό αυξάνει τον κίνδυνο απέναντι στους κακόβουλους χρήστες.

Ασαφές νομικό πλαίσιο: δεδομένης της σχετικά πρόσφατης ανάπτυξης του bitcoin αλλά και του διεθνούς του χαρακτήρα δεν υπάρχει ακόμα ένα οργανωμένο νομικό πλαίσιο που να καθορίζει τη λειτουργία του. Αυτό πιθανώς να προκαλεί και ανασφάλεια στους χρήστες του.

Ασφάλεια δικτιού: λόγω της σχετικά πρόσφατης δημιουργίας του δικτύου bitcoin η ασφάλεια του είναι ακόμα υπό δοκιμή. Η δυνατότητα των χρηστών να επεμβαίνουν με στόχο την ενίσχυση της σταθερότητας του δικτύου αποτελεί μια δικλείδα ασφάλειας. Οι κίνδυνοι όμως είναι ορατοί.

Κερδοσκοπία: η τιμή του bitcoin καθορίζεται κυρίως από τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. Το γεγονός αυτό καθιστά το κρυπτονόμισμα περισσότερο ευάλωτο σε καταστάσεις χρηματοοικονομικής κερδοσκοπίας.

Αποκεντρωμένη διαχείριση: το γεγονός ότι δεν υπάρχει κάποιος κεντρικός φορέας που ελέγχει την κυκλοφορία του bitcoin εξασφαλίζει την ανεξάρτητη και συνεχή λειτουργία του δικτύου.

Δυνατότητα υποδιαίρεσεων: το bitcoin είναι υποδιαίρεσιμο έως 8 δεκαδικά ψηφία (έως 0,00000001) που ονομάζονται Satoshi. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζει τη δυνατότητα συναλλαγών με τα άλλα παραδοσιακά νομίσματα.

Μη αντιστρέψιμες συναλλαγές: Όλες οι συναλλαγές με bitcoin είναι τελικές και μη αντιστρέψιμες. Αυτό το στοιχείο ενώ μπορεί να αποτυπωθεί και ως μειονέκτημα στην ουσία περιορίζει την ανάκληση συναλλαγών που πολλές φορές αποτελεί προϊόν απάτης (πιστωτικές κάρτες) καθώς και δίνει κίνητρα στις επιχειρήσεις να προτιμούν τις συναλλαγές με το συγκεκριμένο κρυπτονόμισμα.

Δημιουργήθηκε από τη συγγραφέα, Πηγές: Dumitrescu (2017); Bunjakuetal. (2017); Reid, F., &Harrigan, M. (2013).

2.4 Τα άλλα κρυπτονομίσματα

Η τεχνολογία blockchain επέτρεψε τη δημιουργία και άλλων κρυπτό-νομισμάτων τα οποία αφενός βασίζουν τη λειτουργία τους στην ασύμμετρη κρυπτογράφηση και αφετέρου, όπως και στην περίπτωση του bitcoin, το πιο δυναμικό τους στοιχείο είναι ότι δεν εκδίδονται από κάποια κεντρική αρχή, καθιστώντας τα σχετικά απρόσβλητα

από κυβερνητικές παρεμβάσεις (Bunjakuetal., 2017). Ιστορικά, η κρυπτογραφία χρησιμοποιήθηκε κυρίως από στρατιωτικούς οργανισμούς, μυστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφοριών ως προστασία από τη διαρροή διαβαθμισμένων πληροφοριών. Οι περισσότεροι από τους ακαδημαϊκούς αυτού του τομέα πιστεύουν ότι ένα αυτόνομο ψηφιακό νόμισμα που δεν είναι συνδεδεμένο με καμία κυβέρνηση ή άλλο διαμεσολαβητή, όπως μια τράπεζα, είναι ελκυστικό λόγω της ανωνυμίας και της ελευθερίας που προσφέρει. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα στην εργασία, η μεταφορά χρημάτων σε γεωγραφικές περιοχές σε διεθνές επίπεδο μπορεί να γίνει εύκολα και γρήγορα χωρίς να υπάρχει ανησυχία για τους εκάστοτε κυβερνητικούς κανονισμούς (Bunjakuetal., 2017). Αυτοί είναι και οι βασικοί λόγοι αποδοχής των κρυπτόνομισμάτων. Κλείνοντας, ο πίνακας 2.3 δείχνει τα οικονομικά δεδομένα των πιο βασικών κρυπτο-νομισμάτων που κυκλοφορούν στη διεθνή αγορά.

Πίνακας 2.3: Οικονομικά στοιχεία των βασικότερων κρυπτονομισμάτων

Όνομα	Τιμή	Συνολική αγοραία αξία	Κυκλοφορία: Το ποσό των νομισμάτων που κυκλοφορούν στην αγορά και βρίσκονται στα δημόσια χέρια.	Όγκος συναλλαγών των τελευταίο 24ωρο
Ethereum	\$1,070.89	\$122,104,291,100	114,236,513	\$29,445,551,668
Tether	\$0.9998	\$24,232,979,660	24,235,818,082	\$98,278,066,518
XRP	\$0.3006	\$13,669,467,972	45,404,028,640	\$5,452,705,611
Litecoin	\$138.20	\$9,155,430,123	66,245,618	\$8,740,690,482
Cardano	\$0.2914	\$9,038,895,965	31,112,484,646	\$2,834,903,993
Polkadot	\$10.27	\$9,200,186,208	899,325,265	\$2,254,158,248
Stellar	\$0.2912	\$6,430,173,771	22,078,851,086	\$1,914,658,171
Chainlink	\$15.68	\$6,225,897,597	400,509,556	\$2,004,135,891
BinanceCoin	\$39.03	\$5,536,184,147	142,406,561	\$524,638,821

Πηγή: <https://coinmarketcap.com/> (13/1/2021)

2.5 Από το παραστατικό χρήμα στο Bitcoin

Το παραστατικό χρήμα είναι μορφή χρήματος που ορίζεται ως το μέσον πληρωμής το οποίο δεν καλύπτεται από αποθεματικό άλλων υλικών (π.χ. χρυσός) και επομένως στερείται κάποιας εσωτερικής αξίας έστω και έμμεσα. Αυτός ο τύπος χρήματος επιβάλλεται στις συναλλαγές από κάποια αρχή (συνήθως το κράτος) τόσο στις πληρωμές όσο και στις εισπράξεις (Σαρτζετάκης, 2008). Το παραστατικό χρήμα εκφράζεται με κάποια νομισματική μονάδα έχει την μορφή συνήθως χαρτονομισμάτων και κερμάτων, τα οποία μπορεί να έχουν ονομαστική αξία ίση, πολλαπλάσια ή υποπολλαπλάσια της νομισματικής μονάδας. Για να έχει ανταλλακτική αξία το παραστατικό χρήμα πρέπει να ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις:

- Οι Κεντρικές Τράπεζες να το χορηγούν και να το διαθέτουν σταθερά με βάση τους οικονομικούς δείκτες και την ανάπτυξη της εκάστοτε χώρας.
- Να έχει εγγυημένη αναγνώριση και αποδοχή ως μέσω πληρωμής. Το κράτος και το θεσμικό πλαίσιο μπορούν να εγγυηθούν αυτή την ιδιότητά του.
- Να έχει σταθερή αγοραστική δύναμη που να αντιστοιχεί σε προϊόντα ή/και υπηρεσίες

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Wray (2012) συμπληρώνει ότι το «παραστατικό» χρήμα της κεντρικής τράπεζας, όπως όλο το ιδιωτικά κατασκευασμένο χρήμα, είναι απλώς μια υποσχετική σημείωση—ένα χρέος που είναι εκφρασμένο σε χρηματική λογιστική μονάδα. Με άλλα λόγια, το χρήμα της κεντρικής τράπεζας και το ιδιωτικό χρήμα ήταν πάντα «παραστατικό» χρήμα.

Ιστορικά, για πρώτη φορά τα χαρτονομίσματα χρησιμοποιήθηκαν στην Κίνα κατά τη διάρκεια της Δυναστείας των Σονγκ και λεγόταν "Jiaozi". Στην Ευρώπη τα πρώτα τραπεζογραμμάτια εξεδόθησαν από τη StockholmsBanco το 1661 και χρησιμοποιήθηκαν παράλληλα με κέρματα. Το παραστατικό χρήμα διευκόλυνε σημαντικά τις εμπορικές συναλλαγές και γι' αυτό το λόγο υιοθετήθηκε ως συναλλακτική πρακτική από τα περισσότερα κράτη. Τα χαρτονομίσματα για να εδραιώσουν την παρουσία τους ως συναλλακτικό μέσο μπορούσαν να μετατραπούν σε προκαθορισμένες, σταθερές ποσότητες χρυσού. Με αυτό τον τρόπο αντικατέστησαν τα χρυσά νομίσματα τον 17^ο, 18^ο και 19^ο αιώνα στην Ευρώπη. Στις αρχές του 20ου αιώνα όλες σχεδόν οι χώρες υιοθέτησαν αυτό το σύστημα όπου για τα πιστοποιητικά που

εξέδιδαν, υπήρχε προκαθορισμένη ποσότητα χρυσού προς εξαργύρωση (Smithin, 2000).

Αργότερα, και ειδικότερα μετά τον 2^ο παγκόσμιο πόλεμο και τη διάσκεψη του Μπρέτον Γουντς που πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ το 1944, τα περισσότερα κράτη άρχισαν να χρησιμοποιούν το παραστατικό χρήμα, το οποίο καθορίζεται με βάση το αμερικάνικο δολάριο, το οποίο με τη σειρά του καθορίζεται σε σχέση με το χρυσό. Οι ΗΠΑ σταμάτησαν την πρακτική της μετατροπής του δολαρίου σε χρυσό το 1971. Αυτή η στρατηγική ακολουθήθηκε από τις περισσότερες χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο αποδεδυόμενες έτσι την αξία που παραστατικού χρήματος από τα αποθέματα χρυσού (Smithin, 2000).

Τέλος, ο επόμενος μεγάλος σταθμός ήταν η εμφάνιση των κρυπτονομισμάτων, όπως είναι και το Bitcoin. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία αυτού του τύπου χρήματος ήταν η εξέλιξη της τεχνολογίας. Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, το «επαναστατικό στοιχείο» αυτής της νέας μορφής χρήματος είναι ότι δεν ελέγχεται από έναν κεντρικό φορέα, αλλά από τους ίδιους τους χρήστες του. Πιθανώς η εμφάνιση των ψηφιακών νομισμάτων να σηματοδοτεί μια νέα εποχή για την αντίληψη και τη χρήση του χρήματος.

2.6 Στάσεις και απόψεις των χρηστών απέναντι στο bitcoin (ανάλυση προηγούμενων ερευνών)

Παρόλο τη σχετικά πρόσφατη δημιουργία και κυκλοφορία του Bitcoin, ερευνητές όπως οι Alshamsi&Andras (2019), Ooi et al. (2020) και Abramova και Böhme (2019) έχουν εξετάσει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των καταναλωτών σχετικά με τη χρήση του. Πρώτον, οι Alshamsi&Andras (2019) εξέτασαν τις προθέσεις χρήσης του Bitcoin από νέους χρήστες. Για την προσέγγιση των ερευνητικών τους ερωτημάτων οι συγγραφείς διένειμαν ερωτηματολόγια σε ένα σχετικά μικρό δείγμα νέων χρηστών. Για την ανάλυση των δεδομένων τους οι ερευνητές χρησιμοποίησαν τεχνικές όπως μη παραμετρικά τεστ (Mann-Whitney U). Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι χρήστες προτιμούν να χρησιμοποιούν την πιστωτική ή τη χρεωστική τους κάρτα σε σχέση με το Bitcoin. Οι βασικοί λόγοι είναι η ευκολία χρήσης και η ασφάλεια. Κατά

συνέπεια, κλείνουν οι Alshamsi&Andras (2019), οι καταναλωτές χρειάζονται περαιτέρω εκπαίδευση για να χρησιμοποιήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό το Bitcoin.

Στο ίδιο μήκος κύματος, οι Ooietai. (2020) εξέτασαν τους παράγοντες που καθορίζουν τη χρήση του Bitcoin. Οι ερευνητές υιοθέτησαν επίσης την ποσοτική προσέγγιση διανέμοντας ερωτηματολόγια σε ένα δείγμα 109 χρηστών. Για την ανάλυση των δεδομένων τους οι Ooietai. (2020) χρησιμοποίησαν τεχνικές όπως διερευνητική παραγοντική ανάλυση, επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση και μοντέλα δομικών εξισώσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η χρήση του Bitcoin εξαρτάται κυρίως από την αντιλαμβανόμενη ασφάλεια και εμπιστοσύνη των χρηστών απέναντι στο νέο νόμισμα. Άλλοι καθοριστικοί παράγοντες είναι οι διαδικασίες συναλλαγής και τα πρωτόκολλα ασφαλείας.

Τέλος, και η μελέτη των Abramona και Böhme (2019) έδειξε ότι οι προθέσεις χρήσης του Bitcoin εξαρτώνται κυρίως από τα αντιλαμβανόμενα οφέλη και από την ευκολία χρήσης. Τα αντιλαμβανόμενα οφέλη εξαρτώνται από τα ζητήματα ασφαλείας και από τις διαδικασίες συναλλαγής. Εξίσου σημαντικό στοιχείο είναι ότι για να αυξηθεί η χρήση του Bitcoin πρέπει ο χρήστης να νιώσει ότι δεν διατρέχει οικονομικούς και νομικούς κινδύνους από την αγορά του νέου κρυπτονομίσματος.

Εν κατακλείδι, η ανάλυση της βιβλιογραφία ανέδειξε τη σημαντικότητα της ασφαλείας και της ευκολίας χρήσης ως καθοριστικούς παράγοντες της χρήσης του Bitcoin. Λαμβάνοντας αυτά υπόψη, στα επόμενα κεφάλαια η ερευνήτρια εξετάζει τις απόψεις και τις προθέσεις χρήσης των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς της Ελλάδας σχετικά με το Bitcoin.

Κεφάλαιο 3: Ερευνητική μεθοδολογία

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η ερευνητική μεθοδολογία της εργασίας. Το κεφάλαιο περιέχει έξι παραγράφους στις οποίες παρουσιάζεται: η ερευνητική

προσέγγιση, η ερευνητική μέθοδος και διαδικασία, το ερωτηματολόγιο, ο τρόπος ανάλυσης των δεδομένων και οι ερευνητικοί περιορισμοί της μελέτης.

3.2 Ερευνητική προσέγγιση

Με βάση τη βιβλιογραφία (Malhotra&Bricks, 2003; 2006; Aaker, 2004), οι κύριες ερευνητικές προσεγγίσεις για τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων στο πλαίσιο των οικονομικών και διοικητικών επιστημών είναι δύο: η ποσοτική και η ποιοτική έρευνα.

Τα διακριτά χαρακτηριστικά της κάθε μεθόδου παρατίθενται στον πίνακα 3.1:

Πίνακας 3.1: Διαφορές ανάμεσα στην ποσοτική και ποιοτική έρευνα

	Ποσοτική έρευνα	Ποιοτική έρευνα
Η αντίληψη της πραγματικότητας	Υπάρχει μια, μοναδική και αντικειμενική πραγματικότητα για τον ερευνητή.	Η πραγματικότητα διατυπώνεται από πολλές πτυχές
Στόχοι της έρευνας	Ο στόχος της έρευνας επικεντρώνεται στη μέτρηση και στην πρόβλεψη	Ο στόχος της έρευνας είναι να κατανοήσει τα εξεταζόμενα προβλήματα
Εστίαση ενδιαφέροντος	Γενίκευση των αποτελεσμάτων	Υψηλός βαθμός εξειδίκευσης και μοναδικότητας του ερευνητικού προβλήματος
Ερευνητικοί μέθοδοι	Αντιπροσωπευτικότητα	Ποιοτική έρευνα
	Ποσοτική έρευνα	Προσωπικές συνεντεύξεις
	Έρευνες που χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια	Ομάδες εστίασης
	Ποσοτικές παρατηρήσεις	
Τρόπος ανάλυσης των δεδομένων	Οικονομετρική ανάλυση	Ανάλυση περιεχομένου
	Τα πρωτογενή δεδομένα αναλύονται μέσω της χρήσης στατιστικών τεχνικών	Τα δεδομένα έχουν τη μορφή λέξεων και φράσεων
	Περιγραφικά στατιστικά, παραμετρικά τεστ, ανάλυση συσχέτισης και παλινδρόμησης κ.λπ.	
Τεχνικές δειγματοληψίας	Δειγματοληψία πιθανότητας	Δειγματοληψίες που δεν στηρίζονται στις πιθανότητες

Πηγές: Malhotra&Bricks, (2006; 2003); Robson (2007)

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του κάθε τύπου έρευνας, στην παρούσα διατριβή αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί η ποσοτική προσέγγιση. Τα βασικά πλεονεκτήματα της ποσοτικής έρευνας και οι λόγοι χρησιμοποίησής της είναι τα εξής: α) ως ερευνητική μέθοδος επιτρέπει τη χρήση μεγάλων και αντιπροσωπευτικών δειγμάτων, β) είναι η κατάλληλη μέθοδος για τη διερεύνηση στάσεων και απόψεων των συμμετεχόντων, γ) οι περισσότεροι ερευνητές που εξέτασαν τους παράγοντες χρήσης του Bitcoin στη βιβλιογραφία χρησιμοποίησαν ποσοτικές ερευνητικές μεθόδους και δ) είναι η ερευνητική μέθοδος που επιτρέπει και οδηγεί στη στατιστική ανάλυση των δεδομένων.

3.3 Ερευνητική μέθοδος και διαδικασία

Τα πρωτογενή δεδομένα συγκεντρώθηκαν με τη μέθοδο της δημοσκόπησης (έρευνα με ερωτηματολόγια). Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε 121 παράγοντες και στελέχη της αγοράς (επενδυτές, ελεύθεροι επαγγελματίες, σύμβουλοι επενδύσεων, κτλ.) του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αυτή η ομάδα επαγγελματιών θεωρήθηκε ως η κατάλληλη για να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη χρήση του Bitcoin. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω διαδικτύου και ειδικότερα μέσα από την πλατφόρμα της Google. Ακολουθήθηκε η μέθοδος της απλής τυχαίας δειγματοληψίας όπου κάθε δυνάμει συμμετέχοντας είχε μια και μοναδική πιθανότητα να συμμετέχει στην έρευνα (Saundersetal, 2009; 2012). Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν στο χρονικό διάστημα των τεσσάρων εβδομάδων.

3.4 Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε ύστερα από την ανάλυση της βιβλιογραφίας. Βασικές πηγές για τη δημιουργία του ήταν οι μελέτες των: Abramona&Böhme, (2016), Ooi et al. (2020) και Alshamsi&Andras (2019). Το ερευνητικό εργαλείο περιείχε 2 ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιείχε 30 δηλώσεις στις οποίες οι συμμετέχοντες δήλωσαν τον βαθμό συμφωνίας/διαφωνίας τους, χρησιμοποιώντας μια κλίμακα 5 διαβαθμίσεων με το 1 να αντιστοιχεί στο «διαφωνώ απόλυτα» και το 5 να αντιστοιχεί στο «συμφωνώ απόλυτα». Οι ερωτήσεις αυτής της ενότητας παρατίθενται στον πίνακα 3.2:

Πίνακας 3.2: ερωτήσεις (items) του ερωτηματολογίου

-
1. Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη
 2. Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα
 3. Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.
 4. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.
 5. Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.
 6. Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.
 7. Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.
 8. Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.
 9. Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.
 10. Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin
 11. Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί
 12. Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.
 13. Θεωρώ τον εαυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin
 14. Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin
 15. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»
 16. Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία
 17. Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin
 18. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.
 19. Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin
 20. Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.
 21. Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.
 22. Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin
 23. Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin
 24. Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin

25. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.
 26. Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.
 27. Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.
 28. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).
 29. Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»
 30. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.
-

Η δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου συγκέντρωσε δεδομένα σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, επαγγελματική ιδιότητα).

3.5 Τρόπος ανάλυσης των δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με το λογισμικό SPSS. Χρησιμοποιήθηκαν περιγραφικά μέτρα (μέσοι, τυπικές αποκλίσεις, κτλ.), παραμετρικά τεστ και ανάλυση συσχετίσεων. Τα παραμετρικά τεστ χρησιμοποιήθηκαν για να διερευνηθεί η επιρροή των δημογραφικών δεδομένων των συμμετεχόντων στις απαντήσεις τους, κάτι το οποίο ήταν και ένας από τους βασικούς στόχους της έρευνας. Independent T-tests (2 ομάδες) χρησιμοποιήθηκαν για το φύλο και one-way ANOVA (3 και πάνω ομάδες) για την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και το εισόδημα. Τέλος, ανάλυση συσχετίσεων χρησιμοποιήθηκε για την διερεύνηση των καθοριστικών παραγόντων χρήσης και εμπιστοσύνης απέναντι στο Bitcoin. Τα παραμετρικά τεστ και η ανάλυση συσχετίσεων εξετάστηκαν σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $p < 0,05$.

3.6 Ερευνητικοί περιορισμοί

Οι βασικοί ερευνητικοί περιορισμοί της διατριβής είναι οι εξής:

- Τα χαρακτηριστικά χρήσης του Bitcoin πιθανώς να επηρεάζονται από παράγοντες που δεν αναφέρθηκαν στην παρούσα διατριβή.

- Η ποσοτική έρευνα εστιάζει μεν στη μέτρηση αλλά δεν επιτρέπει την εμβάθυνση στα εξεταζόμενα επιστημονικά προβλήματα (WrennetaI. 2007).
- Τα στελέχη του χρηματοπιστωτικού συστήματος μπορεί να έχουν έναν βαθμό προκατάληψης απέναντι σε νομίσματα που δεν ελέγχονται από έναν κεντρικό φορέα.

Κεφάλαιο 4: Ανάλυση αποτελεσμάτων

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων της πρωτογενούς έρευνας. Το κεφάλαιο είναι δομημένο ανάλογα με τις τεχνικές ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκαν. Ειδικότερα, περιέχει 6 παραγράφους στις οποίες αναλύονται τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, τα μέτρα περιγραφικής στατιστικής, τα αποτελέσματα των παραμετρικών τεστ (T-tests&one-wayANOVA) και η ανάλυση συσχετίσεων.

4.2 Δημογραφικά στοιχεία

Όπως φαίνεται στον πίνακα 4.1, το 46 % του δείγματος ήταν άντρες και το 54 % γυναίκες. Όσον αφορά την ηλικία, το 57 % ήταν 41-55 ετών, το 27 % ήταν 31-40 και το 11 % ήταν 18-30 ετών. Αυτή η κατανομή αντιπροσωπεύει και τη ηλικία του πραγματικού πληθυσμού των επαγγελματιών του χρηματοπιστωτικού τομέα στη χώρα μας. Παράλληλα, το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων ήταν σχετικά υψηλό, τη στιγμή που το 48 % ήταν απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ και το 36 % ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού

τίτλου σπουδών. Από την άλλη πλευρά, μόλις το 1,7 % του δείγματος είχε αποκτήσει διδακτορικό. Τέλος, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (50,8%) είχε εισόδημα μεταξύ 1.000-2000 ευρώ, ενώ ένα 31,4 % άνηκε στην αμέσως επόμενη εισοδηματική κατηγορία (2001-3000 ευρώ).

Πίνακας 4.1: Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

Φύλο				
	N	%	Ισχύον %	Αθροιστικό %
Άνδρας	55	45,5	45,8	45,8
Γυναίκα	65	53,7	54,2	100,0
Σύνολο	120	99,2	100,0	
Δεν απάντησαν	1	0,8		
Σύνολο	121	100,0		
Ηλικία				
	N	%	Ισχύον %	Αθροιστικό %
18-30	13	10,7	10,9	10,9
31-40	32	26,4	26,9	37,8
41-55	68	56,2	57,1	95,0
56+	6	5,0	5,0	100,0
Σύνολο	119	98,3	100,0	
Δεν απάντησαν	2	1,7		
Σύνολο	121	100,0		
Μορφωτικό επίπεδο				
	N	%	Ισχύον %	Αθροιστικό %
Απόφοιτος Γυμνασίου/Λυκείου	17	14,0	14,0	14,0
Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	58	47,9	47,9	62,0
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	44	36,4	36,4	98,3
Κάτοχος Διδακτορικού	2	1,7	1,7	100,0
Σύνολο	121	100,0	100,0	
Μηνιαίο Οικογενειακό Εισόδημα				
	N	%	Ισχύον %	Αθροιστικό %
Λιγότερα από 1.000 €	11	9,1	9,3	9,3
1.001-2.000 €	60	49,6	50,8	60,2

2.001-3.000 €	37	30,6	31,4	91,5
3.000-4.000 €	3	2,5	2,5	94,1
Περισσότερα από 4.000 €	7	5,8	5,9	100,0
Σύνολο	118	97,5	100,0	
Δεν απάντησαν	3	2,5		
Σύνολο	121	100,0		

4.3 Περιγραφικά μέτρα

Σε γενικές γραμμές, οι συμμετέχοντες δεν θεωρούν ότι το Bitcoin έχει σημαντικά πλεονεκτήματα (πίνακας 4.2). Ειδικότερα, ως πιο σημαντικό -και ίσως και το μόνο που εμφάνισε σχετικά μεγάλο μέσο- πλεονέκτημα θεωρείται η ταχύτητα των συναλλαγών (μέσος: 3,48) και ακολουθεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων (μέσος: 3,18), το χαμηλό κόστος συναλλαγών (μέσος: 3,08), και η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό (μέσος: 3,07). Χαρακτηριστικά του Bitcoin όπως: η αδυναμία ελέγχου από έναν κεντρικό φορέα, η ευκολία χρήσης, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η δυνατότητα καλύτερου ελέγχου των χρημάτων, η ασφάλεια, κτλ., δεν θεωρήθηκαν ως σημαντικά πλεονεκτήματα από τους ερωτηθέντες. Για αυτούς τους λόγους, τα τραπεζικά στελέχη εμφάνισαν και χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης απέναντι στο Bitcoin (μέσος: 2,8).

Πίνακας 4.2: Πλεονεκτήματα του Bitcoin

	N	Μικρότερη τιμή	Μεγαλύτερη τιμή	Μέσος	ΤΑ
1. Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	121	1,00	5,00	3,4876	,91393
2. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	121	1,00	5,00	3,1818	,99163
3. Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	120	1,00	5,00	3,0833	,90362

4. Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	120	1,00	5,00	3,0750	,96286
5. Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	120	1,00	5,00	3,0333	,87863
6. Μου αρέσει το γεγονός ότι τι Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	121	1,00	5,00	2,9587	1,23421
7. Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	120	1,00	5,00	2,8750	,95761
8. Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	121	1,00	5,00	2,8678	,91234
9. Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	120	1,00	5,00	2,7750	1,14835
10. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	121	1,00	5,00	2,7686	,96402
11. Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	121	1,00	5,00	2,7438	1,12197
12. Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	121	1,00	5,00	2,6529	1,07013

(1= διαφωνώ απόλυτα, 5= συμφωνώ απόλυτα)

Στο ίδιο μήκος κύματος, τα στελέχη του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος θεωρούν ότι το Bitcoin έχει σημαντικά μειονεκτήματα (πίνακας 4.3). Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι (με σειρά σημαντικότητας): α) κενά στο νομικό πλαίσιο, β) ως νόμισμα ευνοεί την κερδοσκοπία και γ) είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers. Παρόλο αυτά όμως, το Bitcoin δεν αντιμετωπίζεται από τους ερωτηθέντες ως φούσκα

(μέσος: 3,09), ενώ επίσης οι τελευταίοι δήλωσαν ότι δεν δυσκολεύονται στη χρήση κωδικών που απαιτείται για τις συναλλαγές με Bitcoin (μέσος: 2,8).

Πίνακας 4.3: Μειονεκτήματα του Bitcoin

	N	Μικρότερη τιμή	Μεγαλύτερη τιμή	Μέσος	ΤΑ
13. Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	120	1,00	5,00	3,5833	1,03374
14. Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	119	1,00	5,00	3,5126	1,01569
15. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι εύαλωτο σε επιθέσεις από hackers.	120	1,00	5,00	3,4417	1,05954
16. Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	121	1,00	5,00	3,1818	,91287
17. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	120	1,00	5,00	3,0917	1,05317
18. Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	121	1,00	5,00	3,0413	1,06768
19. Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	120	1,00	5,00	2,8417	1,06112

(1= διαφωνώ απόλυτα, 5= συμφωνώ απόλυτα)

Οι αρνητικές στάσεις και διαθέσεις των συμμετεχόντων απέναντι στο Bitcoin αποτυπώνεται και στις απαντήσεις που φαίνονται στον πίνακα 4.4. Πρώτον, η συχνότητα χρήσης του για οποιοδήποτε σκοπό (διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων, αγορά φυσικών αγαθών, επενδύσεις) είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Δεύτερον, παρατηρείται σημαντικό έλλειμμα γνώσεων (τεχνικών και μη) σχετικά με τη χρήση του Bitcoin που πιθανώς οδηγεί και σε χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης απέναντι στο συγκεκριμένο κρυπτονόμισμά (μέσος: 2,7). Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι οι ερωτηθέντες δεν πιστεύουν ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη

λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος (μέσος: 2,8). Παρόλο αυτά, οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί (μέσος: 3,6), η τιμή του θα συνεχίσει να παρουσιάζει ανοδικές τάσεις (μέσος: 3,4) και ότι ο εμπορικός κόσμος θα το χρησιμοποιήσει περισσότερο (μέσος: 3,3).

Πίνακας 4.4: Γενικές απόψεις και προθέσεις χρήσης

	N	Μικρότερη τιμή	Μεγαλύτερη τιμή	Μέσος	ΤΑ
20. Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	118	1,00	5,00	3,6102	,94312
21. Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	120	1,00	5,00	3,3833	,94543
22. Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	121	1,00	5,00	3,3388	,90879
23. Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	120	1,00	5,00	2,9750	1,13362
24. Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	121	1,00	5,00	2,8678	1,06413
25. Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	120	1,00	5,00	2,7167	,98887
26. Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	121	1,00	5,00	2,6033	1,39331
27. Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	119	1,00	5,00	2,5546	1,09465
28. Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	121	1,00	5,00	2,3554	1,03971

29. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	121	1,00	5,00	2,3140	1,23850
30. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	120	1,00	5,00	1,9583	1,11819

(1= διαφωνώ απόλυτα, 5= συμφωνώ απόλυτα)

4.4 Παραμετρικά Τεστ

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας, παραμετρικά τεστ χρησιμοποιήθηκαν για να εξεταστεί αν οι απαντήσεις των συμμετεχόντων διαφοροποιήθηκαν με βάση τα δημογραφικά τους στοιχεία. Independentt-tests χρησιμοποιήθηκαν για το φύλο και ανάλυση onewayANOVA για την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και το εισόδημα.

4.4.1 Φύλο (T-τεστ)

Τα αποτελέσματα των Independent T-tests με βάση το φύλο παρουσιάζονται στον πίνακα 4.5. Πιο αναλυτικά, στατιστικά σημαντικές διαφορές παρουσιάστηκαν μόνο σε δυο ερωτήσεις: 1) Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin ($p=0,036<0,05$) και 2) Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin ($p=0,024<0,05$). Στην πρώτη ερώτηση ο μέσος για τους άντρες ήταν υψηλότερος σε σχέση με τον αντίστοιχο των γυναικών (2,79 για τους άντρες και 2,37 για τις γυναίκες), ενώ στη δεύτερη οι γυναίκες παρουσίασαν υψηλότερο μέσο σε σχέση με τους άντρες (2,59 για τους άντρες και 3,03 για τις γυναίκες). Και στις δυο περιπτώσεις φαίνεται ότι οι άντρες παρουσιάζουν ελαφρώς μεγαλύτερο βαθμό εξοικείωσης με το Bitcoin σε σχέση με τις γυναίκες.

Πίνακας 4.5: Independent T-tests με βάση το φύλο

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Άνδρας	55	3,0000	1,01835	,13731	,143
	Γυναίκα	65	2,7538	,81069	,10055	
Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	Άνδρας	55	3,5091	,92040	,12411	,778
	Γυναίκα	65	3,4615	,91987	,11410	

Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	Άνδρας	55	3,1273	,94388	,12727	,632
	Γυναίκα	64	3,0469	,88065	,11008	
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Άνδρας	55	3,2364	1,01769	,13723	,594
	Γυναίκα	65	3,1385	,98230	,12184	
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Άνδρας	55	3,0364	1,07089	,14440	,552
	Γυναίκα	64	3,1406	,83318	,10415	
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Άνδρας	55	2,8000	1,19257	,16081	,757
	Γυναίκα	64	2,7344	1,11615	,13952	
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Άνδρας	55	2,9091	1,23637	,16671	,740
	Γυναίκα	65	2,9846	1,24364	,15425	
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	Άνδρας	55	2,4727	1,03377	,13939	,096
	Γυναίκα	65	2,8000	1,09259	,13552	
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	Άνδρας	55	2,6727	1,24803	,16828	,491
	Γυναίκα	65	2,8154	1,01385	,12575	
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	Άνδρας	55	2,4364	1,13470	,15300	,500
	Γυναίκα	65	2,3077	,95071	,11792	
Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	Άνδρας	54	3,5370	1,04092	,14165	,463
	Γυναίκα	63	3,6667	,86136	,10852	
Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	Άνδρας	55	3,4182	,93672	,12631	,671
	Γυναίκα	64	3,3438	,96311	,12039	
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	Άνδρας	55	3,1091	1,30061	,17537	,234
	Γυναίκα	64	2,8594	,97374	,12172	
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	Άνδρας	54	2,7963	1,15546	,15724	,036
	Γυναίκα	64	2,3750	1,00000	,12500	
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	Άνδρας	55	3,0364	1,15412	,15562	,594
	Γυναίκα	64	3,1406	,97374	,12172	
Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	Άνδρας	55	3,4727	1,03377	,13939	,723
	Γυναίκα	63	3,5397	1,01323	,12765	
Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	Άνδρας	55	3,6545	,96644	,13031	,520
	Γυναίκα	64	3,5313	1,09789	,13724	
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.	Άνδρας	54	3,2593	1,03131	,14034	,097
	Γυναίκα	65	3,5846	1,07372	,13318	
Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	Άνδρας	55	2,9636	1,05345	,14205	,348
	Γυναίκα	64	2,7969	,87613	,10952	
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	Άνδρας	55	2,8909	1,10005	,14833	820
	Γυναίκα	65	2,8462	1,04927	,13015	
Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	Άνδρας	54	2,5926	1,15772	,15755	,024
	Γυναίκα	65	3,0308	,93490	,11596	

Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	Άνδρας	54	3,0370	,86794	,11811	,894
	Γυναίκα	65	3,0154	,89254	,11071	
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	Άνδρας	55	2,6364	1,06046	,14299	,478
	Γυναίκα	64	2,7656	,92139	,11517	
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	Άνδρας	55	3,2000	,91084	,12282	,784
	Γυναίκα	65	3,1538	,92248	,11442	
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	Άνδρας	55	2,8000	1,04350	,14071	,730
	Γυναίκα	65	2,7385	,90618	,11240	
Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	Άνδρας	55	2,9636	1,13796	,15344	,513
	Γυναίκα	65	3,0923	1,01123	,12543	
Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	Άνδρας	55	3,2000	,95063	,12818	,141
	Γυναίκα	65	3,4462	,86658	,10749	
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	Άνδρας	54	1,8889	1,12714	,15338	,592
	Γυναίκα	65	2,0000	1,11803	,13868	
Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	Άνδρας	55	2,7273	1,53303	,20671	,329
	Γυναίκα	65	2,4769	1,26377	,15675	
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	Άνδρας	55	2,3273	1,29178	,17418	,825
	Γυναίκα	65	2,2769	1,19252	,14791	

4.4.2 Ηλικία (one-way ANOVA)

Αντίθετα, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων διαφοροποιήθηκαν σημαντικά με βάση την ηλικία. Όπως φαίνεται στον πίνακα 4.6, στατιστικά σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν σε 11 περιπτώσεις, ήτοι: 1) Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη, 2) Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin, 3) Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin, 4) Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin, 5) Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, 6) Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin, 7) Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin, 8) Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin, 9) Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους, 10) Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων και 11) Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.

Πίνακας 4.6 One-way ANOVA (με βάση την ηλικία)

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Between Groups	9,161	3	3,054	3,904	,011
	Within Groups	89,948	115	,782		
	Total	99,109	118			
Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	Between Groups	,428	3	,143	,168	,917
	Within Groups	97,320	115	,846		
	Total	97,748	118			
Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	Between Groups	5,348	3	1,783	2,214	,090
	Within Groups	91,804	114	,805		
	Total	97,153	117			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Between Groups	11,581	3	3,860	4,254	,007
	Within Groups	104,351	115	,907		
	Total	115,933	118			
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Between Groups	2,856	3	,952	1,018	,387
	Within Groups	106,601	114	,935		
	Total	109,458	117			
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Between Groups	4,127	3	1,376	1,041	,377
	Within Groups	150,695	114	1,322		
	Total	154,822	117			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Between Groups	9,955	3	3,318	2,234	,088
	Within Groups	170,835	115	1,486		
	Total	180,790	118			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	Between Groups	1,334	3	,445	,377	,770
	Within Groups	135,540	115	1,179		
	Total	136,874	118			
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	Between Groups	7,086	3	2,362	1,895	,134
	Within Groups	143,351	115	1,247		
	Total	150,437	118			
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	Between Groups	10,422	3	3,474	3,356	,021
	Within Groups	119,040	115	1,035		
	Total	129,462	118			
Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	Between Groups	5,318	3	1,773	2,017	,116
	Within Groups	98,441	112	,879		
	Total	103,759	115			

Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	BetweenGroups	1,086	3	,362	,401	,753
	WithinGroups	102,982	114	,903		
	Total	104,068	117			
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	BetweenGroups	17,543	3	5,848	5,072	,002
	WithinGroups	131,448	114	1,153		
	Total	148,992	117			
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	BetweenGroups	13,979	3	4,660	4,149	,008
	WithinGroups	126,910	113	1,123		
	Total	140,889	116			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	BetweenGroups	7,685	3	2,562	2,388	,073
	WithinGroups	122,290	114	1,073		
	Total	129,975	117			
Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	BetweenGroups	4,973	3	1,658	1,641	,184
	WithinGroups	114,172	113	1,010		
	Total	119,145	116			
Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	4,999	3	1,666	1,593	,195
	WithinGroups	119,281	114	1,046		
	Total	124,280	117			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.	BetweenGroups	2,879	3	,960	,853	,468
	WithinGroups	128,316	114	1,126		
	Total	131,195	117			
Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	BetweenGroups	2,327	3	,776	,844	,473
	WithinGroups	104,766	114	,919		
	Total	107,093	117			
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	BetweenGroups	9,517	3	3,172	2,934	,036
	WithinGroups	124,332	115	1,081		
	Total	133,849	118			
Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	BetweenGroups	5,300	3	1,767	1,590	,196
	WithinGroups	126,640	114	1,111		
	Total	131,941	117			
Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	7,844	3	2,615	3,642	,015
	WithinGroups	81,851	114	,718		
	Total	89,695	117			
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	BetweenGroups	9,347	3	3,116	3,351	,022
	WithinGroups	105,975	114	,930		
	Total	115,322	117			

Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	6,914	3	2,305	2,892	,038
	WithinGroups	91,641	115	,797		
	Total	98,555	118			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	BetweenGroups	9,317	3	3,106	3,517	,017
	WithinGroups	101,557	115	,883		
	Total	110,874	118			
Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	BetweenGroups	6,198	3	2,066	1,819	,148
	WithinGroups	130,592	115	1,136		
	Total	136,790	118			
Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	BetweenGroups	4,706	3	1,569	1,929	,129
	WithinGroups	93,512	115	,813		
	Total	98,218	118			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	BetweenGroups	2,906	3	,969	,768	,515
	WithinGroups	143,882	114	1,262		
	Total	146,788	117			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	BetweenGroups	15,877	3	5,292	2,839	,041
	WithinGroups	214,342	115	1,864		
	Total	230,218	118			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	BetweenGroups	14,289	3	4,763	3,315	,022
	WithinGroups	165,207	115	1,437		
	Total	179,496	118			

Κοιτώντας τα αναλυτικά αποτελέσματα της ανάλυσης ANOVA (πίνακας 4.7) με βάση την ηλικία (περιγραφικά μέτρα ανά ηλικιακή ομάδα) παρατηρείται ότι τα άτομα ηλικίας 18-30 ετών έχουν σημαντικά πιο θετικές στάσεις για το Bitcoin σε σχέση με τα άτομα που είναι 31-40 και 41-55 ετών αντίστοιχα καθώς και παρουσιάζουν και θετικότερες προθέσεις χρήσεις. Χαρακτηριστικά, υπάρχει διαφοροποίηση και στις κατηγορίες 31-40 και 41-55 ετών, όπου φαίνεται ότι όταν ανεβαίνει η ηλικία οι στάσεις απέναντι στο Bitcoin γίνονται πιο αρνητικές. Η χρήση του τεστ Levene έδειξε την καταλληλότητα της χρήσης της ανάλυσης one-way ANOVA ενώ οι διαφορές ανά ηλικιακή ομάδα επιβεβαιώθηκαν και από τα Posthoc tests (Tukey) (βλέπε παραρτήματα).

Πίνακας 4.7: One-way ANOVA (με βάση την ηλικία) – Αναλυτικά αποτελέσματα

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Minimum	Maximum
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	18-30	13	3,3077	,94733	,26274	2,00	5,00
	31-40	32	2,8125	,89578	,15835	1,00	4,00
	41-55	68	2,9118	,85928	,10420	1,00	5,00
	56+	6	1,8333	,98319	,40139	1,00	3,00
	Total	119	2,8739	,91647	,08401	1,00	5,00
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	18-30	13	3,6154	,86972	,24122	2,00	5,00
	31-40	32	3,5000	1,01600	,17961	1,00	5,00
	41-55	68	3,0294	,91375	,11081	1,00	5,00
	56+	6	2,3333	1,21106	,49441	1,00	4,00
	Total	119	3,1849	,99120	,09086	1,00	5,00
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	18-30	13	3,1538	1,06819	,29626	2,00	5,00
	31-40	32	2,2500	,91581	,16189	1,00	4,00
	41-55	68	2,3088	1,05459	,12789	1,00	5,00
	56+	6	1,8333	,98319	,40139	1,00	3,00
	Total	119	2,3613	1,04744	,09602	1,00	5,00
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	18-30	13	3,6923	1,37747	,38204	1,00	5,00
	31-40	32	3,0938	1,14608	,20260	1,00	5,00
	41-55	67	2,9254	,98954	,12089	1,00	5,00
	56+	6	1,6667	,81650	,33333	1,00	3,00
	Total	118	2,9915	1,12846	,10388	1,00	5,00
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	18-30	13	3,3846	1,19293	,33086	1,00	5,00
	31-40	32	2,5000	1,16398	,20576	1,00	5,00
	41-55	66	2,5000	,99615	,12262	1,00	5,00
	56+	6	1,6667	,81650	,33333	1,00	3,00
	Total	117	2,5556	1,10207	,10189	1,00	5,00
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	18-30	13	3,4615	,96742	,26831	1,00	5,00
	31-40	32	3,0938	1,11758	,19756	1,00	5,00
	41-55	68	2,6765	1,01395	,12296	1,00	5,00
	56+	6	2,5000	1,04881	,42817	1,00	4,00
	Total	119	2,8655	1,06504	,09763	1,00	5,00
Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	18-30	13	3,3846	,76795	,21299	2,00	5,00
	31-40	32	3,2500	,80322	,14199	1,00	4,00
	41-55	67	2,9701	,86987	,10627	1,00	5,00
	56+	6	2,1667	,98319	,40139	1,00	3,00
	Total	118	3,0508	,87557	,08060	1,00	5,00
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	18-30	13	3,2308	,83205	,23077	2,00	5,00
	31-40	32	3,0000	1,04727	,18513	1,00	5,00
	41-55	68	2,5441	,95314	,11558	1,00	5,00
	56+	5	2,2000	,83666	,37417	1,00	3,00
	Total	118	2,7288	,99280	,09139	1,00	5,00
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	18-30	13	3,4615	,51887	,14391	3,00	4,00
	31-40	32	3,2813	,81258	,14364	2,00	5,00
	41-55	68	3,0294	,97691	,11847	1,00	5,00
	56+	6	4,0000	,89443	,36515	3,00	5,00
	Total	119	3,1933	,91390	,08378	1,00	5,00
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	18-30	13	3,5385	,96742	,26831	1,00	5,00
	31-40	32	2,6875	,82060	,14506	1,00	4,00
	41-55	68	2,7059	,96288	,11677	1,00	5,00

	56+	6	2,3333	1,21106	,49441	1,00	4,00
	Total	119	2,7731	,96933	,08886	1,00	5,00
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	18-30	13	3,1538	1,34450	,37290	1,00	5,00
	31-40	32	2,3750	1,21150	,21417	1,00	4,00
	41-55	68	2,1912	1,18772	,14403	1,00	5,00
	56+	6	1,5000	,83666	,34157	1,00	3,00
	Total	119	2,3109	1,23335	,11306	1,00	5,00

4.4.3 Μορφωτικό επίπεδο (one-wayANOVA)

Επιπρόσθετα, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων με βάση το μορφωτικό επίπεδο διαφοροποιήθηκαν μόνο σε 2 περιπτώσεις: 1) Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση και 2) Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin (πίνακας 4.8). Τα αναλυτικά αποτελέσματα έδειξαν ότι τα άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν και μεγαλύτερη ευκολία στη χρήση του ψηφιακού νομίσματος (πίνακας 4.9).

Πίνακας 4.8:One-wayANOVA (μεβάσητο μορφωτικό επίπεδο)

		Sum of Squares	df	MeanSquare	F	Sig.
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	BetweenGroups	4,757	3	1,586	1,950	,125
	WithinGroups	95,127	117	,813		
	Total	99,884	120			
Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	BetweenGroups	,065	3	,022	,025	,995
	WithinGroups	100,166	117	,856		
	Total	100,231	120			
Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	BetweenGroups	4,321	3	1,440	1,800	,151
	WithinGroups	92,846	116	,800		
	Total	97,167	119			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	BetweenGroups	3,719	3	1,240	1,269	,288
	WithinGroups	114,281	117	,977		
	Total	118,000	120			
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	BetweenGroups	2,915	3	,972	1,049	,374
	WithinGroups	107,410	116	,926		
	Total	110,325	119			
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	BetweenGroups	5,675	3	1,892	1,451	,232
	WithinGroups	151,250	116	1,304		
	Total	156,925	119			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν	BetweenGroups	6,146	3	2,049	1,357	,259
	WithinGroups	176,647	117	1,510		

ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Total	182,793	120			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	BetweenGroups	2,309	3	,770	,666	,574
	WithinGroups	135,113	117	1,155		
	Total	137,421	120			
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	BetweenGroups	4,980	3	1,660	1,330	,268
	WithinGroups	146,077	117	1,249		
	Total	151,058	120			
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	3,514	3	1,171	1,086	,358
	WithinGroups	126,205	117	1,079		
	Total	129,719	120			
Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	BetweenGroups	1,264	3	,421	,467	,706
	WithinGroups	102,804	114	,902		
	Total	104,068	117			
Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	BetweenGroups	7,825	3	2,608	3,070	,031
	WithinGroups	98,542	116	,849		
	Total	106,367	119			
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	BetweenGroups	4,688	3	1,563	1,223	,305
	WithinGroups	148,237	116	1,278		
	Total	152,925	119			
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	BetweenGroups	5,342	3	1,781	1,505	,217
	WithinGroups	136,053	115	1,183		
	Total	141,395	118			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	BetweenGroups	2,247	3	,749	,670	,572
	WithinGroups	129,745	116	1,118		
	Total	131,992	119			
Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	BetweenGroups	1,878	3	,626	,601	,616
	WithinGroups	119,853	115	1,042		
	Total	121,731	118			
Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	5,646	3	1,882	1,796	,152
	WithinGroups	121,521	116	1,048		
	Total	127,167	119			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.	BetweenGroups	3,406	3	1,135	1,012	,390
	WithinGroups	130,185	116	1,122		
	Total	133,592	119			
Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	BetweenGroups	,347	3	,116	,123	,946
	WithinGroups	108,778	116	,938		
	Total	109,125	119			

Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	BetweenGroups	3,260	3	1,087	,959	,415
	WithinGroups	132,624	117	1,134		
	Total	135,884	120			
Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	BetweenGroups	10,211	3	3,404	3,190	,026
	WithinGroups	123,781	116	1,067		
	Total	133,992	119			
Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	2,023	3	,674	,871	,458
	WithinGroups	89,843	116	,775		
	Total	91,867	119			
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	BetweenGroups	1,239	3	,413	,416	,742
	WithinGroups	115,128	116	,992		
	Total	116,367	119			
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	3,239	3	1,080	1,306	,276
	WithinGroups	96,761	117	,827		
	Total	100,000	120			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	BetweenGroups	2,279	3	,760	,814	,489
	WithinGroups	109,241	117	,934		
	Total	111,521	120			
Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	BetweenGroups	7,460	3	2,487	2,250	,086
	WithinGroups	129,333	117	1,105		
	Total	136,793	120			
Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	BetweenGroups	1,026	3	,342	,408	,748
	WithinGroups	98,081	117	,838		
	Total	99,107	120			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	BetweenGroups	3,342	3	1,114	,888	,449
	WithinGroups	145,450	116	1,254		
	Total	148,792	119			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	BetweenGroups	4,375	3	1,458	,746	,527
	WithinGroups	228,584	117	1,954		
	Total	232,959	120			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	BetweenGroups	5,429	3	1,810	1,185	,318
	WithinGroups	178,637	117	1,527		
	Total	184,066	120			

Πίνακας 4.9: One-way ANOVA (με βάση το μορφωτικό επίπεδο)- αναλυτικά αποτελέσματα

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Minimum	Maximum
Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	Απόφοιτος Γυμνασίου/Λυκείου	17	3,7059	,91956	,22303	1,00	5,00
	Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	57	3,2281	,90667	,12009	1,00	5,00
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού	44	3,5227	,92733	,13980	1,00	5,00
	Κάτοχος Διδακτορικού	2	2,0000	1,41421	1,00000	1,00	3,00
	Total	120	3,3833	,94543	,08631	1,00	5,00
Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	Απόφοιτος Γυμνασίου/Λυκείου	17	2,4706	1,06757	,25892	1,00	5,00
	Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	58	2,9138	1,03083	,13535	1,00	5,00
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού	43	2,9767	1,03483	,15781	1,00	5,00
	Κάτοχος Διδακτορικού	2	1,0000	,00000	,00000	1,00	1,00
	Total	120	2,8417	1,06112	,09687	1,00	5,00

4.4.4 Εισόδημα (one-way ANOVA)

Τέλος, καμία διαφορά δεν παρατηρήθηκε στις απαντήσεις των συμμετεχόντων με βάση το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα. Στατιστικά σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν μόνο σε μια ερώτηση, στη οποία όμως το τεστ Levene υπέδειξε ότι δεν έχουν σημαντική ισχύ (πίνακας 4.10).

Πίνακας 4.10: One-way ANOVA (με βάση το εισόδημα)

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Between Groups	,199	4	,050	,057	,994
	Within Groups	98,894	113	,875		
	Total	99,093	117			
Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	Between Groups	2,885	4	,721	,844	,500
	Within Groups	96,581	113	,855		
	Total	99,466	117			
Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	Between Groups	2,215	4	,554	,700	,593
	Within Groups	88,554	112	,791		
	Total	90,769	116			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Between Groups	4,936	4	1,234	1,264	,288
	Within Groups	110,326	113	,976		
	Total	115,263	117			

Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	BetweenGroups	5,588	4	1,397	1,507	,205
	WithinGroups	103,865	112	,927		
	Total	109,453	116			
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	BetweenGroups	9,626	4	2,407	1,850	,124
	WithinGroups	145,673	112	1,301		
	Total	155,299	116			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	BetweenGroups	17,559	4	4,390	3,060	,020
	WithinGroups	162,135	113	1,435		
	Total	179,695	117			
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	BetweenGroups	7,836	4	1,959	1,721	,150
	WithinGroups	128,605	113	1,138		
	Total	136,441	117			
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	BetweenGroups	2,319	4	,580	,447	,774
	WithinGroups	146,536	113	1,297		
	Total	148,856	117			
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	5,157	4	1,289	1,179	,324
	WithinGroups	123,598	113	1,094		
	Total	128,754	117			
Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	BetweenGroups	2,914	4	,728	,797	,529
	WithinGroups	100,478	110	,913		
	Total	103,391	114			
Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	BetweenGroups	5,345	4	1,336	1,491	,210
	WithinGroups	100,347	112	,896		
	Total	105,692	116			
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	BetweenGroups	3,280	4	,820	,653	,626
	WithinGroups	140,583	112	1,255		
	Total	143,863	116			
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	BetweenGroups	6,966	4	1,741	1,491	,210
	WithinGroups	129,612	111	1,168		
	Total	136,578	115			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	BetweenGroups	1,689	4	,422	,366	,832
	WithinGroups	129,080	112	1,153		
	Total	130,769	116			
Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	BetweenGroups	6,211	4	1,553	1,529	,199
	WithinGroups	112,712	111	1,015		
	Total	118,922	115			
Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	1,769	4	,442	,405	,805
	WithinGroups	122,351	112	1,092		

	Total	124,120	116			
Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.	BetweenGroups	1,286	4	,322	,274	,894
	WithinGroups	131,483	112	1,174		
	Total	132,769	116			
Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	BetweenGroups	5,019	4	1,255	1,371	,249
	WithinGroups	102,537	112	,916		
	Total	107,556	116			
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	BetweenGroups	8,736	4	2,184	1,962	,105
	WithinGroups	125,815	113	1,113		
	Total	134,551	117			
Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	BetweenGroups	,697	4	,174	,148	,963
	WithinGroups	131,833	112	1,177		
	Total	132,530	116			
Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	2,026	4	,506	,631	,641
	WithinGroups	89,838	112	,802		
	Total	91,863	116			
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	BetweenGroups	5,101	4	1,275	1,310	,271
	WithinGroups	109,019	112	,973		
	Total	114,120	116			
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	BetweenGroups	7,533	4	1,883	2,320	,061
	WithinGroups	91,730	113	,812		
	Total	99,263	117			
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	BetweenGroups	7,230	4	1,808	1,990	,101
	WithinGroups	102,643	113	,908		
	Total	109,873	117			
Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	BetweenGroups	6,086	4	1,522	1,325	,265
	WithinGroups	129,778	113	1,148		
	Total	135,864	117			
Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	BetweenGroups	4,623	4	1,156	1,397	,240
	WithinGroups	93,488	113	,827		
	Total	98,110	117			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	BetweenGroups	9,230	4	2,308	1,938	,109
	WithinGroups	133,351	112	1,191		
	Total	142,581	116			

Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	BetweenGroups	11,029	4	2,757	1,419	,232
	WithinGroups	219,624	113	1,944		
	Total	230,653	117			
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων.	BetweenGroups	10,986	4	2,746	1,861	,122
	WithinGroups	166,785	113	1,476		
	Total	177,771	117			

4.5 Συσχετίσεις

Η ανάλυση συσχετίσεων πρώτον έδειξε ότι οι πιο βασικοί παράγοντες που σχετίζονται στατιστικώς σημαντικά με την εμπιστοσύνη απέναντι στο Bitcoin είναι: η ευκολία χρήσης, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η ασφάλεια και ο καλύτερος έλεγχος των χρημάτων (πίνακας 4.11).

Πίνακας 4.11:Συσχετίσεις – Παράγοντες εμπιστοσύνης

		Correlations							
		Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	1	,227*	,538**	,335**	,485**	,585**	,409**	,487**
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,227*	1	,248**	,154	,267**	,260**	,179	,211*
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,538**	,248**	1	,496**	,448**	,492**	,343**	,454**

προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Sig. (2-tailed)	,000	,006		,000	,000	,000	,000	,000
	N	120	121	121	120	120	121	118	121
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Pearson Correlation	,335**	,154	,496**		,441**	,460**	,284**	,402**
	Sig. (2-tailed)	,000	,092	,000		,000	,000	,002	,000
	N	119	120	120	120	119	120	117	120
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Pearson Correlation	,485**	,267**	,448**	,441**	1	,578**	,311**	,527**
	Sig. (2-tailed)	,000	,003	,000	,000		,000	,001	,000
	N	119	120	120	119	120	120	117	120
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	Pearson Correlation	,585**	,260**	,492**	,460**	,578**	1	,433**	,461**
	Sig. (2-tailed)	,000	,004	,000	,000	,000		,000	,000
	N	120	121	121	120	120	121	118	121
Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	Pearson Correlation	,409**	,179	,343**	,284**	,311**	,433**	1	,362**
	Sig. (2-tailed)	,000	,053	,000	,002	,001	,000		,000
	N	117	118	118	117	117	118	118	118
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	Pearson Correlation	,487**	,211*	,454**	,402**	,527**	,461**	,362**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,020	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	120	121	121	120	120	121	118	121

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Τέλος, οι πιο σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις προθέσεις χρήσης του Bitcoin, τόσο ως επενδυτικό προϊόν όσο και για διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων είναι: η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό, η διαφάνεια των συναλλαγών, η ασφάλεια και το γεγονός ότι δεν ελέγχεται το νόμισμα από έναν κεντρικό φορέα (βλέπε πίνακες 4.12 και 4.13 αντίστοιχα)

Πίνακας 4.12:Συσχετίσεις – Παράγοντες χρήσης του Bitcoin ως επενδυτικό προϊόν

		Correlations				
		Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.
Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	PearsonCorrelation	1	,297**	,327**	,310**	,446**
	Sig. (2-tailed)		,001	,000	,001	,000
	N	121	120	120	121	121
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	PearsonCorrelation	,297**	1	,441**	,327**	,460**
	Sig. (2-tailed)	,001		,000	,000	,000
	N	120	120	119	120	120
Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	PearsonCorrelation	,327**	,441**	1	,525**	,578**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000
	N	120	119	120	120	120
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	PearsonCorrelation	,310**	,327**	,525**	1	,612**
	Sig. (2-tailed)	,001	,000	,000		,000
	N	121	120	120	121	121
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	PearsonCorrelation	,446**	,460**	,578**	,612**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	121	120	120	121	121

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Πίνακας 4.13:Συσχετίσεις – Παράγοντες χρήσης του Bitcoin για διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων

		Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων.	Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων.	PearsonCorrelation	1	,247**	,498**	,298**	,442**
	Sig. (2-tailed)		,007	,000	,001	,000
	N	121	120	120	121	121
Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.	PearsonCorrelation	,247**	1	,441**	,327**	,460**
	Sig. (2-tailed)	,007		,000	,000	,000

Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	N	120	120	119	120	120
	PearsonCorrelation	,498**	,441**	1	,525**	,578**
Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	N	120	119	120	120	120
	PearsonCorrelation	,298**	,327**	,525**	1	,612**
Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	N	121	120	120	121	121
	PearsonCorrelation	,442**	,460**	,578**	,612**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000
	Sig. (2-tailed)	,001	,000	,000		,000
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	121	120	120	121	121

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

5.1 Συμπεράσματα – Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν να εξετάσει τα βασικά χαρακτηριστικά της χρήσης του Bitcoin και την επιρροή του στην αγορά και την παγκόσμια οικονομία. Ειδικότερα, και σε σχέση με τον προαναφερθέντα σκοπό, η εργασία προσέγγισε τους παρακάτω στόχους:

- Να εξετάσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης του Bitcoin σύμφωνα με τη γνώμη των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς στην Ελλάδα.
- Να διερευνήσει τις απόψεις και τις προθέσεις χρήσης των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς στην Ελλάδα σχετικά με το Bitcoin
- Να εξετάσει αν οι στάσεις και οι απόψεις των τραπεζικών στελεχών και των παραγόντων της αγοράς σχετικά με τη χρήση του Bitcoin διαφοροποιούνται ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, κτλ.)

Πρώτον, η έρευνα έδειξε ότι σύμφωνα με τη γνώμη των επαγγελματιών που εργάζονται στον χρηματοπιστωτικό κλάδο το Bitcoin ακόμα έχει σχετικά περιορισμένα πλεονεκτήματα που εμποδίζουν την ευρεία χρήση του. Ειδικότερα, το πιο σημαντικό του πλεονέκτημα είναι η ταχύτητα των συναλλαγών, το οποίο όμως θεωρήθηκε ως το μόνο σημαντικό όφελος της χρήσης του. Άλλα πλεονεκτήματα που αναφέρονται στη βιβλιογραφία (Dumitrescu, 2017; Bunjakuetal.2017; Reid,&Harrigan,2013)όπως: το χαμηλό κόστος συναλλαγών, η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό, η αδυναμία ελέγχου από έναν κεντρικό φορέα, η ευκολία χρήσης, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η δυνατότητα καλύτερου ελέγχου των χρημάτων, κτλ. δεν θεωρήθηκαν σημαντικά από τους συμμετέχοντες, αναδεικνύοντας τη γενικότερη αρνητική στάση των επαγγελματιών του χρηματοπιστωτικού τομέα απέναντι στο Bitcoin.

Αντίθετα, επισημάνθηκαν σημαντικά μειονεκτήματα της χρήσης του Bitcoinόπως: 1) κενά στο νομικό πλαίσιο, 2) είναι ένα νόμισμα που ευνοεί την κερδοσκοπίακαι 3) είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers. Φαίνεται λοιπόν ότι οι παράγοντες της αγοράς δεν θεωρούν ακόμα ώριμες τις συνθήκες για την ευρεία χρήση του Bitcoin, κάτι το οποίο φάνηκε και από την έρευνα των Alshamsi&Andras (2019). Πιθανώς, ως ένα νέο ψηφιακό νόμισμα να δημιουργεί ανασφάλεια στους συμμετέχοντες δεδομένου ότι ως ένα βαθμό θέτει υπό αμφισβήτηση την παραδοσιακή έννοια του χρήματος και τα επαγγέλματα που συνδέονται με αυτή. Για αυτό τον λόγο υποστηρίχθηκε ότι η χρήση του Bitcoin δεν θα ευνοήσει τη γενικότερη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η αρνητική διάθεση για τη χρήση του Bitcoin είναι συνολικότερη και αποτυπώνεται: στην περιορισμένη συχνότητα χρήσης του για οποιοδήποτε σκοπό (διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων, αγορά φυσικών αγαθών, επενδύσεις), στο σημαντικό έλλειμα γνώσεων (τεχνικών και μη) σχετικά με τη χρήση του και στα χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης απέναντι του. Τέλος, παρόλο τις αρνητικές στάσεις των στελεχών του τραπεζικού τομέα υποστηρίχθηκε ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί καθώς και ότι η τιμή του θα συνεχίσει να παρουσιάζει ανοδικές τάσεις. Ως ένα βαθμό λοιπόν, οι συμμετέχοντες αντιμετωπίζουν το Bitcoin ως μια εξέλιξη στον χώρο των χρηματικών συναλλαγών που θα αποκτήσει σημαντικότερο ρόλο, παρά τα μειονεκτήματά του.

Η ανάλυση επίσης έδειξε ότι οι στάσεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων διαφοροποιήθηκαν κυρίως με βάση την ηλικία και λιγότερο με βάση το φύλο. Το εκπαιδευτικό επίπεδο και το επίπεδο του εισοδήματος δεν επηρέασαν τις αντιλήψεις τους. Σε γενικές γραμμές, τα άτομα νεαρής ηλικίας (18-30 ετών) έχουν υψηλότερο επίπεδο τεχνικών γνώσεων σχετικά με τη χρήση του Bitcoin και για αυτό τον λόγο έχουν και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στο να το χρησιμοποιήσουν. Στο ίδιο πνεύμα, τα νεαρά άτομα έχουν και πιο θετικές στάσεις απέναντι στη χρήση του Bitcoin σε σχέση με τους μεγαλύτερους. Ενδεικτικό είναι ότι καθώς η ηλικία ανεβαίνει μειώνονται και οι θετικές στάσεις απέναντι στο κρυπτονομισμά, υποδεικνύοντας ότι είναι ο πιο καθοριστικός παράγοντας διαμόρφωσης των στάσεων των συμμετεχόντων. Όσον αφορά το φύλο, οι γυναίκες δήλωσαν ότι δυσκολεύονται σε ελαφρώς μεγαλύτερο βαθμό από τους άντρες στο να χρησιμοποιήσουν το Bitcoin. Οι διαφορές όμως δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλες -ενώ ήταν στατιστικά σημαντικές-, στοιχείο που δείχνει ότι το φύλο είναι σε σημαντικά μικρότερο βαθμό καθοριστικός παράγοντας της χρήσης του Bitcoin σε σχέση με την ηλικία.

Τέλος, η ανάλυση έδειξε ότι οι πιο σημαντικοί παράγοντες εμπιστοσύνης απέναντι στο Bitcoin είναι η προστασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η ασφάλεια, η δυνατότητα ελέγχου των χρημάτων και η ευκολία χρήσης. Από τη άλλη πλευρά, η χρήση του Bitcoin, τόσο ως επενδυτικό προϊόν όσο και για διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων, επηρεάζεται από παράγοντες όπως: η ασφάλεια, η διαφάνεια στις συναλλαγές, η ανθεκτικότητα στον πληθωρισμό και το γεγονός ότι το νόμισμα δεν ελέγχεται από έναν κεντρικό φορέα. Αυτοί φαίνεται ότι είναι και οι καθοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη μελλοντική πορεία και αποδοχή του Bitcoin. Τα ευρήματα αυτά έρχονται σε συμφωνία με τα όσα υποστήριζαν οι μελέτες των Alshamsi&Andras (2019), Ooi et al. (2020) και Abramova και Böhme (2019).

Εν κατακλείδι, το Bitcoin στην Ελλάδα ακόμα χρησιμοποιείται σε μικρή έκταση και ο βαθμός εξοικείωσης των παραγόντων της αγοράς με αυτό είναι σχετικά περιορισμένος. Στο μέλλον αναμένεται η χρήση του να αυξηθεί και να επηρεάσει τον τρόπο που συναλλάσσονται οι άνθρωποι και οι επιχειρήσεις. Παράγοντες που θα επηρεάσουν σημαντικά τη αποδοχή του είναι η ασφάλεια, η διαφάνεια και η προστασία των

δεδομένων των χρηστών, στοιχεία που παίζουν συνολικά καθοριστικό ρόλο στις ψηφιακές συναλλαγές προϊόντων και υπηρεσιών (Turbanetal. 2003; 2016).

5.2 Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Σε σχέση και με τους περιορισμούς της μελέτης, οι προτάσεις για μελλοντικές έρευνες περιλαμβάνουν τα εξής;

- Μελλοντικές μελέτες μπορούν να διανείμουν ερωτηματολόγια σε καταναλωτές για να εξετάσουν τη γενικότερη αποδοχή του Bitcoin στην κοινότητα.
- Άλλες έρευνες μπορούν να χρησιμοποιήσουν και ποιοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις, οι οποίες επιτρέπουν την ανάλυση σε μεγαλύτερο βάθος (Wilson, 2003).
- Δεδομένου ότι η παρούσα έρευνα βασίστηκε μόνο στην Ελλάδα, άλλες μελέτες μπορούν να διανείμουν ερωτηματολόγια σε στελέχη της αγοράς που βρίσκονται σε 2 ή και περισσότερες χώρες με στόχο τη διεξαγωγή συγκρίσεων.

Βιβλιογραφία:

Ξένη:

- Aaker, D. A., Kumar, V., Day, G. S. (2004). *Marketing Research* (8th ed.). USA: Wiley and Sons.
- Abramova, S., &Böhme, R. (2016). Perceived benefit and risk as multidimensional determinants of bitcoin use: A quantitative exploratory study.Thirty Seventh International Conference on Information Systems, Dublin 2016
- Alshamsi, A., & Andras, P. (2019). User perception of Bitcoin usability and security across novice users. *International Journal of Human-Computer Studies*, 126, 94-110.
- Bunjaku, F., Gorgieva-Trajkovska, O., &Miteva-Kacarski, E. (2017). Cryptocurrencies—advantages and disadvantages. *Journal of Economics*, 2(1).
- Dumitrescu, G. C. (2017). Bitcoin—a brief analysis of the advantages and disadvantages. *Global Economic Observer*, 5(2), 63-71.

- Garcia, A. (2018). This is blockchain and here's why it matters, CNN Business, [διαθέσιμο στο:
<https://edition.cnn.com/2018/10/03/tech/blockchain-explainer/index.html>]
- Malhotra, N., Birks, D. (2003). *Marketing research: An applied Approach, 2nd European edition*. Harlow: Pearson Education.
- Malhotra, N., Birks, D. (2006). *Marketing research: An applied Approach 3rd European edition*. Harlow: Pearson Education.
- Meiklejohn, S., Pomarole, M., Jordan, G., Levchenko, K., McCoy, D., Voelker, G. M., & Savage, S. (2013, October). A fistful of bitcoins: characterizing payments among men with no names. In *Proceedings of the 2013 conference on Internet measurement conference* (pp. 127-140).
- Nakamoto, S., & Bitcoin, A. (2008). A peer-to-peer electronic cash system. *Bitcoin*.—URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>, 4.
- Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A., & Goldfeder, S. (2016). *Bitcoin and cryptocurrency technologies: a comprehensive introduction*. Princeton University Press.
- Ooi, S. K., Ooi, C. A., Yeap, J. A., & Goh, T. H. (2020). Embracing Bitcoin: users' perceived security and trust. *Quality & Quantity*, 1-19.
- Reid, F., & Harrigan, M. (2013). An analysis of anonymity in the bitcoin system. In *Security and privacy in social networks* (pp. 197-223). Springer, New York, NY.
- Robson, C. (2007). *The research of the real world, a tool for social scientists and professional researchers*, Athens: Gutenberg Publications.
- Saunders M., Lewis P. and Thornhill A. (2006), “*Research Methods for Business Students*” 4th ed., Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2016). *Research methods for business students*. Harlow: Pearson.
- Smithin, J. (Ed.). (2002). *What is money?*. UK: Routledge.

Wilson. A. (2003), *Marketing Research, An integrated approach*, Essex Pearson Education Limited.

Wrenn, B., Stevens, R., Loudon, D. (2007), *Marketing research: text and cases*, New York: Haworth publications.

Ελληνική:

Wray, R. (2012). Μια εισαγωγή στην εναλλακτική ιστορία του χρήματος. LevyEconomicsInstitute of BardCollege

Σαρτζετάκης, Ε. (2008). Το Νομισματικό σύστημα [διαθέσιμο στο:<https://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef27.pdf>]

Διαδίκτυο:

<https://www.economist.com/the-economist-explains/2015/11/02/who-is-satoshi-nakamoto>

<https://coinmarketcap.com/>

<https://bitcoin.org>

<https://www.coindesk.com/price/bitcoin>

Παραρτήματα

A. Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Είμαι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο και ειδικότερα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Τραπεζική .Στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας πραγματοποιώ μια έρευνα σχετικά με το «ψηφιακό κρυπτονόμισμα» Bitcoin. Γι' αυτό το λόγο, σας παρακαλώ να συμπληρώσετε το παρακάτω ερωτηματολόγιο.

Σας διαβεβαιώνω ότι τα στοιχεία του ερωτηματολογίου θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς σκοπούς και ότι τα προσωπικά σας στοιχεία θα παραμείνουν απολύτως εμπιστευτικά. Επίσης, σας ενημερώνω ότι το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου απαιτεί λίγα λεπτά από τον χρόνο σας.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την πολύτιμη συμμετοχή σας και για τον χρόνο που μου διαθέσατε.

Α. Παρακαλώ συμπληρώστε το βαθμό συμφωνίας σας ή διαφωνίας σας για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις χρησιμοποιώντας την παρακάτω κλίμακα: (1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ, 4= Συμφωνώ, 5= Συμφωνώ απόλυτα)

	Διαφωνώ απόλυτα			Συμφωνώ απόλυτα	
	1	2	3	4	5
1. Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	1	2	3	4	5
2. Θεωρώ ότι με το Bitcoin οι συναλλαγές γίνονται με μεγάλη ταχύτητα	1	2	3	4	5
3. Θεωρώ το κόστος των συναλλαγών που γίνονται μέσω Bitcoin ως χαμηλό.	1	2	3	4	5
4. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	1	2	3	4	5
5. Πιστεύω ότι το Bitcoin είναι ανθεκτικό στον πληθωρισμό.					
6. Το Bitcoin επιτρέπει τη διαφάνεια στις συναλλαγές.	1	2	3	4	5
7. Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	1	2	3	4	5
8. Μου αρέσει το γεγονός ότι το Bitcoin δεν επιτρέπει τις αντιστρέψιμες συναλλαγές.	1	2	3	4	5
9. Θεωρώ το Bitcoin ως ένα ασφαλές νόμισμα.	1	2	3	4	5
10. Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	1	2	3	4	5
11. Πιστεύω ότι στο μέλλον η χρήση του Bitcoin θα αυξηθεί	1	2	3	4	5
12. Πιστεύω ότι η τιμή του Bitcoin θα παρουσιάσει ανοδικές τάσεις σε μακροχρόνια βάση.	1	2	3	4	5

13. Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	1	2	3	4	5
14. Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	1	2	3	4	5
15. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι μια «φούσκα»	1	2	3	4	5
16. Θεωρώ ότι το Bitcoin ευνοεί την κερδοσκοπία	1	2	3	4	5
17. Υπάρχουν κενά στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	1	2	3	4	5
18. Θεωρώ ότι το Bitcoin είναι ευάλωτο σε επιθέσεις από hackers.	1	2	3	4	5
19. Νοιώθω εμπιστοσύνη απέναντι στην τεχνολογία (blockchain) που χρησιμοποιεί το Bitcoin	1	2	3	4	5
20. Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	1	2	3	4	5
21. Με δυσκολεύει η χρήση κωδικών που απαιτεί το Bitcoin.	1	2	3	4	5
22. Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	1	2	3	4	5
23. Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	1	2	3	4	5
24. Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	1	2	3	4	5
25. Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	1	2	3	4	5
26. Το Bitcoin παρουσιάζει δυσκολίες στο να μετατραπεί στις αξίες των πραγματικών νομισμάτων.	1	2	3	4	5
27. Πιστεύω ότι ο εμπορικός κόσμος στο μέλλον θα χρησιμοποιήσει το Bitcoin.	1	2	3	4	5
28. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να αγοράσω φυσικά αγαθά (π.χ. ηλεκτρονικά είδη, οικιακές συσκευές, ρούχα).	1	2	3	4	5
29. Χρησιμοποιώ το Bitcoin ως επενδυτικό «προϊόν»	1	2	3	4	5
30. Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων.	1	2	3	4	5

B. Δημογραφικά στοιχεία

ΦΥΛΟ:

Ανδρας Γ υ ν α ι κ α

ΗΛΙΚΙΑ

18-30 31-40 41-55 56 +

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Απόφοιτος Γυμνασίου/Λυκείου Α π ό φ ο ι α ε ί ρ τ ε ι

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Κ ά τ ο χ ο ς Δ ι δ α κ τ ο ρ ι κ ο ύ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Λιγότερα από 1.000 € 1.001-2.000 € 2.001-3.000 €

3.000-4.000 € Π ε ρ ι σ σ ό τ ε ρ α α π ό 4.000 €

Επαγγελματική

ιδιότητα.....

Σχόλια σχετικά με την έρευνα (προαιρετικά)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Σας ευχαριστώ θερμά για το χρόνο και την προσπάθεια σας !

Β. Στατιστικοί πίνακες

Test of Homogeneity of Variances

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	Based on Mean	,527	3	115	,665
	Based on Median	,398	3	115	,755
	Based on Median and with adjusted df	,398	3	111,348	,755
	Based on trimmedmean	,488	3	115	,691
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	Based on Mean	1,007	3	115	,392
	Based on Median	,948	3	115	,420
	Based on Median and with adjusted df	,948	3	107,869	,420
	Based on trimmedmean	,920	3	115	,434
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	Based on Mean	,113	3	115	,952
	Based on Median	,028	3	115	,994
	Based on Median and with adjusted df	,028	3	108,088	,994
	Based on trimmedmean	,072	3	115	,975
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	Based on Mean	1,447	3	114	,233
	Based on Median	,984	3	114	,403
	Based on Median and with adjusted df	,984	3	107,510	,403
	Based on trimmedmean	1,324	3	114	,270
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	Based on Mean	1,081	3	113	,360
	Based on Median	,823	3	113	,484
	Based on Median and with adjusted df	,823	3	100,523	,484
	Based on trimmedmean	1,083	3	113	,359
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	Based on Mean	,172	3	115	,915
	Based on Median	,142	3	115	,934
	Based on Median and with adjusted df	,142	3	111,736	,934
	Based on trimmedmean	,186	3	115	,905

Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	Based on Mean	,324	3	114	,808
	Based on Median	,346	3	114	,792
	Based on Median and with adjusted df	,346	3	112,030	,792
	Based on trimmedmean	,381	3	114	,767
Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	Based on Mean	,484	3	114	,694
	Based on Median	,905	3	114	,441
	Based on Median and with adjusted df	,905	3	101,327	,442
	Based on trimmedmean	,521	3	114	,669
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	Based on Mean	,548	3	115	,650
	Based on Median	,641	3	115	,590
	Based on Median and with adjusted df	,641	3	112,172	,590
	Based on trimmedmean	,616	3	115	,606
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	Based on Mean	,631	3	115	,596
	Based on Median	,643	3	115	,589
	Based on Median and with adjusted df	,643	3	108,714	,589
	Based on trimmedmean	,675	3	115	,569
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυννοιακές μεταφορές χρημάτων.	Based on Mean	,816	3	115	,488
	Based on Median	,876	3	115	,456
	Based on Median and with adjusted df	,876	3	114,789	,456
	Based on trimmedmean	,857	3	115	,466

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) Ηλικία	(J) Ηλικία	MeanDifference (I-J)		Sig.	95% ConfidenceInterval	
				Std. Error		LowerBound	UpperBound
Θεωρώ ότι η χρήση του Bitcoin είναι εύκολη	18-30	31-40	,49519	,29088	,327	-,2631	1,2535
		41-55	,39593	,26771	,454	-,3020	1,0938
		56+	1,47436*	,43649	,005	,3364	2,6123
	31-40	18-30	-,49519	,29088	,327	-1,2535	,2631
		41-55	-,09926	,18959	,953	-,5935	,3950
		56+	,97917	,39345	,067	-,0466	2,0049
	41-55	18-30	-,39593	,26771	,454	-1,0938	,3020
		31-40	,09926	,18959	,953	-,3950	,5935
		56+	1,07843*	,37665	,025	,0965	2,0603
	56+	18-30	-1,47436*	,43649	,005	-2,6123	-,3364
		31-40	-,97917	,39345	,067	-2,0049	,0466
		41-55	-1,07843*	,37665	,025	-2,0603	-,0965
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του να προστατέψουν τα προσωπικά τους δεδομένα.	18-30	31-40	,11538	,31330	,983	-,7014	,9322
		41-55	,58597	,28835	,182	-,1657	1,3377
		56+	1,28205*	,47014	,037	,0564	2,5077
	31-40	18-30	-,11538	,31330	,983	-,9322	,7014
		41-55	,47059	,20421	,103	-,0618	1,0030
		56+	1,16667*	,42378	,034	,0619	2,2715
	41-55	18-30	-,58597	,28835	,182	-1,3377	,1657
		31-40	-,47059	,20421	,103	-1,0030	,0618
		56+	,69608	,40568	,320	-,3615	1,7537
	56+	18-30	-1,28205*	,47014	,037	-2,5077	-,0564
		31-40	-1,16667*	,42378	,034	-2,2715	-,0619
		41-55	-,69608	,40568	,320	-1,7537	,3615
Έχω επαρκείς γνώσεις σχετικά με τη χρήση του Bitcoin	18-30	31-40	,90385*	,33462	,039	,0315	1,7762
		41-55	,84502*	,30797	,035	,0421	1,6479
		56+	1,32051*	,50214	,047	,0114	2,6296

	31-40	18-30	-,90385	,33462	,039	-1,7762	-,0315
		41-55	-,05882	,21811	,993	-,6274	,5098
		56+	,41667	,45263	,794	-,7633	1,5967
	41-55	18-30	-,84502	,30797	,035	-1,6479	-,0421
		31-40	,05882	,21811	,993	-,5098	,6274
		56+	,47549	,43330	,692	-,6541	1,6051
	56+	18-30	-1,32051	,50214	,047	-2,6296	-,0114
		31-40	-,41667	,45263	,794	-1,5967	,7633
		41-55	-,47549	,43330	,692	-1,6051	,6541
Θεωρώ τον αυτό μου ικανό να χρησιμοποιήσει το Bitcoin	18-30	31-40	,59856	,35317	,331	-,3223	1,5194
		41-55	,76693	,32543	,092	-,0816	1,6154
		56+	2,02564	,52997	,001	,6438	3,4075
	31-40	18-30	-,59856	,35317	,331	-1,5194	,3223
		41-55	,16838	,23074	,885	-,4332	,7700
		56+	1,42708	,47771	,018	,1815	2,6726
	41-55	18-30	-,76693	,32543	,092	-1,6154	,0816
		31-40	-,16838	,23074	,885	-,7700	,4332
		56+	1,25871	,45759	,034	,0656	2,4518
	56+	18-30	-2,02564	,52997	,001	-3,4075	-,6438
		31-40	-1,42708	,47771	,018	-2,6726	-,1815
		41-55	-1,25871	,45759	,034	-2,4518	-,0656
Έχω τις τεχνικές γνώσεις για να χρησιμοποιήσω το Bitcoin	18-30	31-40	,88462	,34855	,060	-,0243	1,7935
		41-55	,88462	,32157	,034	,0461	1,7232
		56+	1,71795	,52304	,007	,3540	3,0819
	31-40	18-30	-,88462	,34855	,060	-1,7935	,0243
		41-55	,00000	,22828	1,000	-,5953	,5953
		56+	,83333	,47147	,294	-,3961	2,0628
	41-55	18-30	-,88462	,32157	,034	-1,7232	-,0461
		31-40	,00000	,22828	1,000	-,5953	,5953
		56+	,83333	,45188	,258	-,3450	2,0117
	56+	18-30	-1,71795	,52304	,007	-3,0819	-,3540
		31-40	-,83333	,47147	,294	-2,0628	,3961
		41-55	-,83333	,45188	,258	-2,0117	,3450
Πιστεύω ότι η χρήση του Bitcoin θα ευνοήσει συνολικά τη λειτουργία του συμβατικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.	18-30	31-40	,36779	,34198	,705	-,5238	1,2593
		41-55	,78507	,31474	,066	-,0355	1,6056
		56+	,96154	,51318	,245	-,3763	2,2994
	31-40	18-30	-,36779	,34198	,705	-1,2593	,5238
		41-55	,41728	,22290	,246	-,1638	,9984
		56+	,59375	,46258	,575	-,6122	1,7997
	41-55	18-30	-,78507	,31474	,066	-1,6056	,0355
		31-40	-,41728	,22290	,246	-,9984	,1638
		56+	,17647	,44282	,978	-,9780	1,3309
	56+	18-30	-,96154	,51318	,245	-2,2994	,3763
		31-40	-,59375	,46258	,575	-1,7997	,6122
		41-55	-,17647	,44282	,978	-1,3309	,9780
Είναι εύκολο να ακολουθήσεις τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη χρήση του Bitcoin	18-30	31-40	,13462	,27869	,963	-,5920	,8612
		41-55	,41447	,25680	,375	-,2551	1,0840
		56+	1,21795	,41820	,022	,1276	2,3083
	31-40	18-30	-,13462	,27869	,963	-,8612	,5920
		41-55	,27985	,18208	,419	-,1949	,7546
		56+	1,08333	,37696	,025	,1005	2,0662
	41-55	18-30	-,41447	,25680	,375	-1,0840	,2551
		31-40	-,27985	,18208	,419	-,7546	,1949
		56+	,80348	,36108	,123	-,1380	1,7449
	56+	18-30	-1,21795	,41820	,022	-2,3083	-,1276
		31-40	-1,08333	,37696	,025	-2,0662	-,1005
		41-55	-,80348	,36108	,123	-1,7449	,1380

Σε γενικές γραμμές εμπιστεύομαι το Bitcoin	18-30	31-40	,23077	,31711	,886	-,5960	1,0576
		41-55	,68665	,29185	,092	-,0743	1,4476
		56+	1,03077	,50738	,183	-,2921	2,3537
	31-40	18-30	-,23077	,31711	,886	-1,0576	,5960
		41-55	,45588	,20669	,128	-,0830	,9948
		56+	,80000	,46365	,315	-,4089	2,0089
	41-55	18-30	-,68665	,29185	,092	-1,4476	,0743
		31-40	-,45588	,20669	,128	-,9948	,0830
		56+	,34412	,44676	,868	-,8207	1,5090
	56+	18-30	-1,03077	,50738	,183	-2,3537	,2921
		31-40	-,80000	,46365	,315	-2,0089	,4089
		41-55	-,34412	,44676	,868	-1,5090	,8207
Πιστεύω ότι στο μέλλον κυβερνητικές παρεμβάσεις θα περιορίσουν τη χρήση του Bitcoin	18-30	31-40	,18029	,29360	,927	-,5851	,9457
		41-55	,43213	,27022	,383	-,2723	1,1366
		56+	-,53846	,44058	,614	-1,6871	,6101
	31-40	18-30	-,18029	,29360	,927	-,9457	,5851
		41-55	,25184	,19137	,555	-,2471	,7507
		56+	-,71875	,39713	,274	-1,7541	,3166
	41-55	18-30	-,43213	,27022	,383	-1,1366	,2723
		31-40	-,25184	,19137	,555	-,7507	,2471
		56+	-,97059	,38017	,057	-1,9617	,0205
	56+	18-30	,53846	,44058	,614	-,6101	1,6871
		31-40	,71875	,39713	,274	-,3166	1,7541
		41-55	,97059	,38017	,057	-,0205	1,9617
Το Bitcoin επιτρέπει στους χρήστες του καλύτερο έλεγχο των χρημάτων τους.	18-30	31-40	,85096*	,30908	,034	,0452	1,6567
		41-55	,83258*	,28446	,021	,0910	1,5742
		56+	1,20513	,46380	,051	-,0040	2,4143
	31-40	18-30	-,85096*	,30908	,034	-1,6567	-,0452
		41-55	-,01838	,20145	1,000	-,5436	,5068
		56+	,35417	,41807	,832	-,7357	1,4441
	41-55	18-30	-,83258*	,28446	,021	-1,5742	-,0910
		31-40	,01838	,20145	1,000	-,5068	,5436
		56+	,37255	,40021	,788	-,6708	1,4159
	56+	18-30	-1,20513	,46380	,051	-2,4143	,0040
		31-40	-,35417	,41807	,832	-1,4441	,7357
		41-55	-,37255	,40021	,788	-1,4159	,6708
Χρησιμοποιώ το Bitcoin για να κάνω διασυννοριακές μεταφορές χρημάτων.	18-30	31-40	,77885	,39421	,203	-,2489	1,8065
		41-55	,96267*	,36281	,044	,0168	1,9085
		56+	1,65385*	,59155	,030	,1117	3,1960
	31-40	18-30	-,77885	,39421	,203	-1,8065	,2489
		41-55	,18382	,25694	,891	-,4860	,8537
		56+	,87500	,53322	,360	-,5151	2,2651
	41-55	18-30	-,96267*	,36281	,044	-1,9085	-,0168
		31-40	-,18382	,25694	,891	-,8537	,4860
		56+	,69118	,51045	,531	-,6396	2,0219
	56+	18-30	-1,65385*	,59155	,030	-3,1960	-,1117
		31-40	-,87500	,53322	,360	-2,2651	,5151
		41-55	-,69118	,51045	,531	-2,0219	,6396

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Test of Homogeneity of Variances

		LeveneStatistic	df1	df2	Sig.
Μου αρέσει το γεγονός ότι τι Bitcoin δεν ελέγχεται από ένα κεντρικό φορέα.	Based on Mean	3,598	4	113	,008
	Based on Median	2,559	4	113	,042
	Based on Median and with adjusted df	2,559	4	101,917	,043
	Based on trimmedmean	3,513	4	113	,010